

ὄα ἦτο ἴσως ἀδύνατος ἄνευ τῆς τροπῆς ταύτης, ἄνευ τῆς διευθύνσεως ταύτης πρὸς τὴν θάλασσαν, ἣτις χρεωστείται εἰς τὸν Θεμιστοκλέα. Καὶ ἀπέθανε μὲν ἐν Ἀσίᾳ ὁ Θεμιστοκλῆς μακρὰν τῆς πατρίου γῆς, ζητῶν ναποφυγῆ τὴν ἀδοξίαν ἐκ στρατείας κατὰ τῶν ἑαυτοῦ συμπολιτῶν, ἀλλὰ τὰ ὁστὰ αὐτοῦ φαίνεται ὅτι οἱ οἰκεῖοι κατέθηκαν κρύφα ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ τὸ κέλευσμα ἐκείνου. Καὶ δὴ ἐδεικνύετο ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Πλουτάρχου, καὶ δεικνύεται ἔτι καὶ νῦν, περὶ τὸν μέγαν λιμένα τοῦ Πειραιῶς, κατὰ τὴν εἴσοδον, βωμοειδὴς τάφος ὅστις λέγεται ὢν ὁ τοῦ Θεμιστοκλέους. Τὸ ἀπὸ τῆς Σαλαμίνας εἰσρέον γνώριμον κύμα τὸ περιβρέχον τὴν χθαμαλὴν ἐκείνην ἀκτὴν θὰ γνωρίζῃ κάλλιον ἡμῶν ἢ ἡ κρηπίς ἐκείνη καλύπτει ἀληθῶς τὰ ἱερά ὁστὰ τοῦ μεγάλου ναυμάχου.

Αἱ Ἀθηναὶ ἐγείναν ἰσχυραὶ, γενόμεναι δύναμις ναυτικῆ. Μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος, ἔλεγεν ὁ Περικλῆς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ πολέμου, ἔχων σαφῆ ἰδέαν τῶν δυνάμεων τῆς πόλεως. "Ὅτι δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς, τρέπων τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἐξηλέγχθη τῶν μελλόντων τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής, ἀποδεικνύουσιν αἱ τε νίκαι κατὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους καὶ ἡ ἔπειτα ἡγεμονία τῆς πόλεως.

Ὁ Θεμιστοκλῆς ἀπέθανε μακρὰν τῆς πατρίδος, ἀλλὰ τὰ ποτελέσματα τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ περινοίας εἶχον ἤδη φανῆ. Ὁ Πειραιεὺς ἐκεῖνος ὃν εἶχε κτίσει καὶ ὀχυρώσει κατέστη ἐντὸς βραχέος χρόνου σπουδαῖον ἐμπορικὸν κέντρον, ἔστία τῶν μετοίκων ἐκείνων εἰς οὓς οὐχ ἦπτον τῶν πολιτῶν ὄφειλον αἱ Ἀθηναὶ τὴν ἀκμὴν αὐτῶν. Αἱ δὲ νίκαι τῆς Σαλαμίνας καὶ τῆς Μυκάλης καὶ οἱ θριαμβευτικοὶ ἀνά τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας πλόες τῶν Ἀθηναίων εἶχον ἐμποιήσει εἰς τὸν ναυτικὸν ὄχλον φρόνημα καὶ ἐξαρσιν. Οἱ ἐπιβάται τῶν τριήρων οἵτινες ἐπολιόρησαν τὴν Σηστόν, οἱ θρανῖται τῶν νηῶν αἵτινες ἐναυλόρησαν πρὸ τοῦ Βυζαντίου εἶχον ἤδη πολλάκις ὑποστῆ γενναίως τὸν βορρᾶν καὶ τὸ κύμα, ὥστε νὰ μὴ δεχθῶσιν, ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς Ἀθήνας μετὰ τὴν ἀπόδοτον τοῦ κινδύνου, νὰ ταχθῶσι κατώτεροι τοῦ εὐπατρίδου, ὅστις εἶχεν ἐτησίαν πρόσδοτον πεντακοσίων ἢ τριακοσίων μεδίωνων, ἢ τοῦ ἵππέως τοῦ διακοσιομεδίου. Τίς λόγος ὑπῆρχε τὸ ἐξῆς ἵνα μετέχωσι τῶν κοινῶν κατὰ τοὺς τέως ὑφισταμένους νόμους μόνον ἐκεῖνοι; διὰ τί νὰ μὴ ἔχωσι πρόσδοτον εἰς τὰς ἀρχάς; καὶ οἱ θῆτες, ἐξ ἧς τάξεως μάλιστα ἦσαν οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ εὐδοκίμησαντι στόλῳ; Διὰ τίνα λόγον νὰ μὴ ὑπάρχῃ τελεία ἰσονομία μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν, ὅτε τῶν μὲν πολυμεδίωνων καὶ τῆς ἱππάδος τάξεως τὴν ἀκίνητον οὐσίαν εἶχε παραβιάσει καὶ ἐλαττώσει ἡ δῆσις τῆς ἀττικῆς γῆς ὑπὸ τοῦ Πέρ-

σου, τοῦ δὲ θητικῆ τὴν θέσιν εἶχον ὑψώσει αἱ κατὰ θάλασσαν ἦτται τῶν βαρβάρων καὶ τὸ κράτος τὸ ἐκ τῆς θαλάσσης; Διεσώθη διήγημα τὰ μάλιστα χαρακτηριστικὸν τῆς νέας τροπῆς τῶν ἀθηναϊκῶν πραγμάτων, τοῦ νέου πνεύματος ὅπερ εἶχεν ἀρχίσει ἐπικρατοῦν ἐν τῇ πολιτείᾳ. Λέγεται ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Μιλτιάδου, ὅτε ὁ Θεμιστοκλῆς ἔπειθε τοὺς Ἀθηναίους νὰ κατέλθωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀνελθὼν διὰ τοῦ Κεραμεικοῦ φαιδρὸς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἀνέθηκεν ἐπιδεικτικῶς εἰς τὴν θεὰν ἵππου τινὰ χαλινὸν ὡς οὐδὲν ἰππικῆς ἀλαφροῦς, ἀλλὰ ναυμάχων ἀνδρῶν τῆς πόλεως δεομένης. Ὁ τελὼν εἰς τοὺς γεωμύρους ἀνέθηκε τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου εἰς τὴν θεὰν τὸ ὑπηρεσίον καὶ ἡ κόπη ἐνίκησε τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα ὁ θῆς ἀνυψώθη μέχρι τοῦ πεντακοσιομεδίου ἢ τετάρτη τάξις τῶν ἐλευθέρων κατέστη ἰσότιμος τῶν τριῶν πρώτων. Τὸ γεγονός ἐτελέσθη, τὸ γεγονός ἦτο φυσικὸν νὰ τελεσθῆ μετὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Θεμιστοκλῆς, κατανοῶν ὀρθῶς τὰ θέσφατα τῆς Πυθίας, κατεβίβασε τὴν πόλιν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἠνώφεξε τὰ ὑγρά κέλευθα εἰς τὴν δόξαν τῶν Ἀθηναίων.

"Ὅταν ἰδέα τις ὀριμάσῃ ἀληθῶς, ὅταν παραστῆ προφανῆς ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, δὲν εἶνε πλέον δυσχερὲς νὰ εὑρεθῆ ὁ ἀνὴρ ὅστις μέλλει νὰ ἐπιτελέσῃ αὐτήν. Ὁ δὲ ἀνὴρ ὅστις ἀνέλαβε ταύτην τὴν ἀναμύρρωσιν τοῦ ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος ὑπῆρξεν ὁ Ἀριστείδης. Εἶνε δὲ ἄξιον σημειώσεως ὅτι ὁ υἱὸς οὗτος τοῦ Λυσιστάχου, ἥτις ἐκ παίδων ἤδη ἀντεπολιτεύετο, κατεστασίαζε, κατὰ τὴν ἀθηναϊκὴν φράσιν, τὸν Θεμιστοκλέα, ὑπῆρξεν αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις ἐδέησε νὰ γείνη ὁ εἰσηγητὴς ἀναμύρρωσεως ἣτις εἶνε τὸ φυσικὸν προῖδον τῆς ἐπὶ τὴν θάλασσαν τροπῆς τῶν Ἀθηναίων, ἣτις χρεωστείται εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Νεοκλέους.

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.

Συγγεγραμ. (ὁ δὲ σελ. 785).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΘ'

Παράδοχος συνέντευξις, συνεπεία τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ.

"Ἄν καὶ τὸν βίον αὐτῆς ὅλον διήλθεν ἡ νεανίς ἐν ταῖς ἀγυαῖς καὶ ἐν βδελυροῖς καταγωγίοις, ἐν τῇ καρδίᾳ ὅμως αὐτῆς ὑπελάνθανον ἔτι διατηρούμενα λείψανα γυναικείων αἰσθημάτων. Ὅτε λοιπὸν ἤκουσε κρότον βημάτων ἐλαφρῶν πλησίον τῆς θύρας καὶ ἀνελογίσθη δόψση ἀπόστασις ἐχώριζεν αὐτὴν ἀπὸ τὴν κόρην, ἣν περιέμενε, ἠσθάνθη πιεζομένην τὴν καρδίαν τῆς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἰδίας καταισχύνης καὶ ἔφριξεν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποστῆ τὴν παρουσίαν ἐκείνης, ἣν μετὰ πόθου ἀκατασχέτου ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ.

Ἄλλὰ κατὰ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν αἰσθημάτων ἐπάλαιεν ἡ ὑπερηφανία, ἐλάττωμα τῶν ἐξωλεστάτων ἅμα καὶ τῶν εὐγενεστάτων.—Ἡ ἄτιμος σύντροφος ληστῶν καὶ κακούργων, τὸ ἀπόβρασμα τῶν χαμαιτυπειῶν, ἡ συνένοχος τῶν ἐν εἰρκταῖς καὶ κατέργοις, ἡ ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς ἀγχόνης ζῶσα γυνὴ ἐκείνη, διετῆρει ἀκόμη ἀρκετὴν ὑπερηφανίαν, ὅπως μὴ δείξῃ συγκίνησιν τινα, ἣν ἐθεώρει ὡς τεκμήριον ἀδυναμίας. Καὶ ὁμως τὸ αἶσθημα ἐκεῖνο τῆς συγκινήσεως ἦν ἡ μόνος δεσμὸς ὁ συνδέων αὐτὴν μετὰ τοῦ γυναικείου φύλου, οὗ τὰ ἔχνη καὶ τὰ γνωρίσματα ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας ἀπήλειψεν ὁ ἀκόλαστος αὐτῆς βίος.

Ἦψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδεν ὅτι ἡ πρὸ αὐτῆς μορφή ἦν μορφή χαρισεστάτης καὶ εὐειδοῦς νεάνιδος· ἀλλ' ἔταπεινῶσεν αὐτοὺς ἀμέσως, ἔσεισε τὴν κεφαλὴν προσποιουμένη ἀδιαφορίαν ἄκραν, καὶ εἶπεν·

«Μὲ πολὺ μεγάλην δυσκολίαν ἀφίνουν κἀνένα νὰ σας πλησιάσῃ, μίς. Ἐὰν δυσηρεστούμην καὶ ἔφευγα, ὡς πολλοὶ ἄλλοι θὰ ἔκαμνον, θὰ μετενοεῖτε παραπολὺ κατόπιν, καὶ ἔχι χωρὶς λόγον.

— Λυποῦμαι πολὺ ἂν κακῶς σὰς ἐδέχθησαν, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Ῥόζα. Σὰς παρακαλῶ νὰ το λησμονήσῃτε καὶ νὰ μοι εἴπητε τί σας φέρει ἐδῶ· πρὸς ἐμεῖς θέλετε νὰ ὀμιλήσῃτε ;»

Ἡ εὐμένεια, μὲθ' ἧς ὑπεδέξατο αὐτὴν, οἱ γλυκεῖς λόγοι καὶ οἱ περιποιητικοὶ τρόποι τῆς νεάνιδος, οἵτινες οὔτε ὑπεροψίαν, οὔτε δυσἀρέσκειαν προσέδιδον, κατεθορύβησαν τὴν Νάνσυ, ἥτις δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα.

«ὦ λαίδυ, λαίδυ, εἶπεν ἀποκρούψασα ἄπελπις διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον· ἂν ὑπῆρχον περισσότεραι ὁμοιαι σας, αἱ ὁμοιαι μου θὰ ἦσαν ὀλιγώτεραι. ὦ! βέβαια! βέβαια!

— Καθήσατε, εἶπεν ἡ Ῥόζα μετὰ συμπαθείας, πολὺ μὲ λυπεῖτε. Ἄν ἦσθε πτωχὴ καὶ δυστυχῆς, εὐτύχημά μου θὰ θεωρήσω νὰ σας συντρέξω ὅσον δύναμαι, πιστεῦσατέ το. Καθήσατε, σὰς παρακαλῶ.

— Ὅχι, ἀφήσατέ με νὰ σέκωμαι ὀρθή, λαίδυ, εἶπεν ἡ Νάνσυ ἐξακολουθοῦσα νὰ κλαίῃ, καὶ μὴ μοι ὀμιλήτε μὲ τόσῃν καλωσύνην, προτοῦ νὰ με γνωρίσῃτε. . . εἶναι πολὺ ἀργά. . . αὐτὴ ἡ θύρα. . . εἶναι κλεισμένη ;

— Ναί, εἶπεν ἡ Ῥόζα, ἥτις ὀπισθοδρόμησεν τινὰ βήματα, ἀκουσίως θελήσασα νὰ ἐξασφαλίσθῃ· ἀλλὰ διὰ τί αὐτὴ ἡ ἐρώτησις ;

— Διότι, εἶπεν ἡ νεάνις, θὰ ἐναποθέσω τὴν ζωὴν μου καὶ τὴν ζωὴν πολλῶν ἄλλων ἀκόμη εἰς χεῖράς σας. Εἶμαι ἐγὼ ἐκείνη, ἡ ὁποία διὰ τῆς βίας ἐπαπέφερα τὸν μικρὸν Ὀλιβερ εἰς τοῦ γέροντος Φέιγγιν, τοῦ Ἑβραίου, τὴν ἐσπέραν ὅπου τὸ παιδί ἔφυγεν ἀπὸ Πέντοβιλ.

— Σεῖς! εἶπεν ἡ Ῥόζα Μαυιλάν.

— Ἐγὼ ἡ ἰδίᾳ. Εἶμαι τὸ ἄθλιον ἐκεῖνο πλά-

σμα περὶ τοῦ ὁποίου ἠκούσατε νὰ γίνεταί λόγος. Ἐγὼ ἡ ὁποία ζῶ ἐν τῇ μέσῳ κλεπτῶν, καὶ ἡ ὁποία τὴν ἰδίαν ζωὴν ἔζησα πάντοτε, ἀπὸ μικρᾶς μου ἡλικίας ποῦ ἐνθυμοῦμαι· ποτέ μου δὲν ἤκουσα λόγον καλὸν ἀπὸ κἀνένα, ἐκτὸς ἐκείνων, τοὺς ὁποίους πρὸ ὀλίγου ἤκουσα ἀπὸ τὸ στόμα σας, λαίδυ. Ὁ Θεὸς νὰ με εὐσπλαγχνισθῇ. Μὴ προσπαθῆτε νὰ κρύψητε τὴν ἀποστροφὴν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεσθε πρὸς ἐμέ. Εἶμαι πλέον νέα παρ' ὅσον φαίνομαι, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ὅπου μὲ βλέπει ὁ κόσμος μὲ περιφρόνησιν. Καὶ ἐκεῖναι ἀκόμη ὅπου ζητοῦν ἐλεημοσύνην, τραβιοῦνται διὰ νὰ μὴ ἐγγίξουν ἐπάνω μου, ὅταν περνῶ ἀπὸ τὸν δρόμον.

— Τί φρικώδη πράγματα! ἀνεφώνησεν ἡ Ῥόζα ἀκουσίως ἀπομακρυνθεῖσα πλειότερον ἀπὸ τῆς παραδόξου ἐκείνης νέας.

— Εὐχαριστήσατε γονατιστὴ τὸν Θεόν, εὐγενῆς κυρία, ἀνεφώνησεν ἡ Νάνσυ, διότι σὰς ἐχάρισε φίλους, οἱ ὁποῖοι σὰς ἐπρόσεχαν καὶ σὰς ἐπεριποιούντο εἰς τὴν παιδικὴν σας ἡλικίαν. Εὐχαριστήσατέ τον διότι σὰς ἐφύλαξαν ἀπὸ τὸ κρῦνον, τὴν πείναν, ἀπὸ ζωὴν ἄτακτον καὶ παραλυμένην, καὶ ἀπὸ κἀτι χειρότερον ἀκόμη, ὡς συνέβη εἰς ἐμέ ἀπὸ τὴν μικρὰν μου ἡλικίαν.

— Πολὺ μὲ θλίβετε! εἶπεν ἡ Ῥόζα μὲ φωνὴν ὑποτρέμουσαν, σφόδρα συγκινημένη. Μόνον νὰ σας ἀκούω, ἡ καρδιά μου σπαράσσεται.

— Εὐλογημένη νὰ ἦσθε διὰ τὴν καλωσύνην σας! Ἐὰν εἰξεύρετε ποῦ καταντῶ κἀμμίαν φορὰν θὰ με ἐλεεινολογεῖτε περισσύτερον. Ἄλλὰ διέφυγα ἀπὸ τὰ χεῖρια ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι χωρὶς ἄλλο θὰ με ἐσκότωναν, ἐὰν ἤξευραν πῶς ἦλθα ἐδῶ· καὶ ἦλθα διὰ νὰ σας φανερώσω, ὅσα ἤκουσα νὰ λέγουν αὐτοί. Γνωρίζετε ἕνα κἀποιον Μῶνξ ;

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Ῥόζα.

— Ἐκεῖνος ὁμως σὰς γνωρίζει· εἰξευρεν ὅτι εἶσθε ἐδῶ, καὶ ἀπὸ τοὺς λόγους του ὠδηγήθην καὶ ἐγὼ.

— Ποτέ μου δὲν ἤκουσα τοιοῦτον ὄνομα.

— Ἴσως θὰ ἀλλάξῃ ὄνομα, ὅταν ἔρχεται εἰς ἡμᾶς, ὑπέλαβεν ἡ νεάνις. Πολλάκις τὸ ὑποπτεύθηκα. εἶναι κἀμποςος καιρὸς (ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον ἀπὸ τὴν κλοπὴν ἐκείνην ποῦ ἐπήρατε τὸν Ὀλιβερ), ὅτε ἤκουσα μίαν συνομιλίαν μεταξὺ τοῦ Φέιγγιν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον ἔκτοτε εἶχα πάρει εἰς κἀκό· ἕνα βράδυ, ὅπου ἦσαν μαζὶ, ἀνεκάλυψα ὅτι ὁ Μῶνξ, ὅπως τὸν λέμε ἡμεῖς, καὶ τὸν ὁποῖον σεῖς . . .

— Καλὰ, καλὰ, εἶπεν ἡ Ῥόζα· εἰξεύρω . . . ἔπειτα . . .

— Ὅτι ὁ Μῶνξ τὸν εἶχε κατὰ τύχην ἰδεῖ τὴν πρώτην φορὰν ὅπου τὸν ἐχάσαμε, καὶ ὅτι ἀμέσως ἀνεγνώρισε πῶς ἦτο τὸ παιδί ποῦ ἐγύρευε. Διατί ὁμως τὸ ἐγύρευε δὲν ἠμπόρεσα ἀκόμη νὰ μάθω. Ἐκλείσει μὲ τὸν Φέιγγιν μίαν συμφωνίαν, καὶ ἡ συμφωνία αὐτὴ ἦτο νὰ πάρῃ

κάμποσα χρήματα ὁ Ἑβραῖος ἂν πιάσῃ πάλιν τὸν Ὀλιβερ' ἂν κατώρθωνε νὰ κάμῃ τὸν Ὀλιβερ κλέπτην, ὁ Μώνξ ἤτο ὑποχρεωμένος νὰ τοῦ δώσῃ πολὺ περισσότερα χρήματα. Αὐτὸς ποῦ εἶχτει αὐτὸ εἶχε βέβαια κάποιον σκοπὸν.

— Καὶ ποίος ἦτο αὐτὸς ὁ σκοπός; ἠρώτησεν ἡ Ῥόζα.

— Αὐτὸ ἐπερίμενα νὰ μάθω, ἀπεκρίνατο ἡ νεᾶνις, ὅταν εἶδαν τὸν ἴσκιον μου εἰς τὸν ταίχον, καὶ σὰς βεβαιῶ πῶς ἂν ἦτο ἄλλος εἰς τὴν θέσιν μου δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ ξεφύγῃ, ὡς ἐξέφυγα ἐγώ. Ἄλλ' ἀπὸ τότε δὲν τὸν ἐπανεῖδα παρὰ μόνον χθὲς τὸ βράδυ.

— Καὶ τί συνέβη χθὲς;

— Τώρα θὰ σας εἰπῶ, λαίδυ. Χθὲς λοιπὸν τὸ βράδυ ἐπέστρεψεν, ὡς τὴν πρώτην φοράν. Ἀνέβησαν καὶ πάλιν εἰς τὸ ἐπάνω δωμάτιον ἐγὼ ὅμως τὰ κατάφερα τόσῳ καλῶς, ὥστε νὰ μὴ προδοθῶ ἀπὸ τὸν ἴσκιον μου, καὶ ἄκουσα εἰς τὴν πόρτα. Καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ πρώτοι λόγοι, ὁποῦ ἤκουσα νὰ λέγῃ ὁ Μώνξ: «Ἔτσι λοιπὸν τὰ μόνα πειστήρια, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουσι τὴν ταυτότητα τοῦ παιδιοῦ, εὐρίσκονται εἰς τὰ βᾶθη τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἡ γρηᾷ στρίγγλα εἰς τὴν ὁποῖαν τὰ ἔδωσεν ἡ μητέρα, σαπίζει μέσα εἰς τὸν τάφον τῆς.» Καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἐγέλασαν καὶ εἶπαν ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἤπῃγεν ἐξαιρετα. Ὁ Μώνξ ὅτε ὠμίλει διὰ τὸ παιδί ἔκαμνε ὅαν μαγιώδης· ἔλεγε πῶς ἂν καὶ χωρὶς κίνδυνον εἶχε βέβαια τὰ χρήματα τοῦ διαβόλου ἐκεῖνου, θὰ ἦτο ὅμως πλεόν ἤσυχος ἂν ἐτελείωνε διαφορετικὰ τὴν δουλειά.

«Τί νόστιμο θὰ ἦτο, εἶπεν, ἂν ἤμπορούσαμε νὰ διαψεύσωμεν τὰς ὑπερηφάνους ἐλπίδας, αἱ ὁποῖαι ὑπηγόρευσαν τὴν διαθήκην τοῦ πατέρα, καὶ τοῦτο εὐκόλα θὰ το κατωρθώναμεν ἂν κατεφέραμε νὰ τσουβαλιάσωμε εἰς τὰς φυλακὰς τὸ διαβολόπαιδο, ἢ ἂν τὸ στέλλαμε μίαν ὥραν ἀρχήτερα εἰς τὴν κρεμάλα διὰ κἀνὸν μέγα κακούρημα! ὡς τόσῳ αὐτὸ δὲν θὰ ἦτο δύσκολον εἰς ἐσέ, Φείγγιν, καὶ πολλὰ θὰ ἐκέρδιζες ἂν τὸ κατώρθωνες.»

— Τί εἶναι αὐτὰ; ἀνεφώνησεν ἡ Ῥόζα.

— Ἡ ἀλήθεια, λαίδυ, ἂν καὶ ἐβγαίνῃ ἀπὸ τὸ στόμα μου, ὑπέλαβεν ἡ Νάνσυ. Ἐπειτα εἶπε μὲ πολλὰς βλασφημίας, τὰς ὁποίας πολὺ θὰ ἀηδιάζετε ἂν ἀκούετε—ἀλλὰ τὸ ἴδιόν μου αὐτὶ εἶναι πρὸ πολλοῦ συνειθισμένον εἰς αὐτὰ,—πῶς ἂν ἤμποροῦσε διὰ νὰ χορτάσῃ τὸ μῖσός του νὰ σκοτώσῃ τὸ παιδί χωρὶς ὅμως νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ τομάρι του, θὰ το ἔκαμνε εἰς τὴν στιγμὴν ἀλλὰ πῶς, ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἶναι δύσκολον, θὰ τον ἐπιτηρῇ ἐκ τοῦ πλησίον, καὶ ἂν ποτε τοῦ καταβῇ ἡ ἰδέα νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὴν καταγωγὴν του, θὰ ἤμποροῦσε γρηγορὰ νὰ τοῦ βουλώσῃ τὸ στόμα. «Κοντολογίης, Φείγγιν, εἶπεν, ὅσῳ Ἑβραῖος καὶ ἂν ἦσαι, ποτὲ εἰς ὅλην σου

τὴν ζωὴν δὲν θὰ ἔγρησες παγίδα, ὅαν κ' ἐκεῖνη μὲ τὴν ὁποῖαν θὰ πιάσω τὸν ἀδελφόν μου τὸν Ὀλιβερ.»

— Τὸν ἀδελφόν του! ἀνεκραύγασεν ἡ Ῥόζα.

— Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ λόγοι του, εἶπεν ἡ Νάνσυ, ἥτις ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνομιλίας ἔβλεπεν ἀνήσυχος περὶ αὐτὴν, διότι ἐνόμιζε πάντοτε ὅτι ἔβλεπε τὸν Σάικς ἐνώπιόν τῆς. Καὶ δὲν εἶναι αὐτὰ μόνον ὅταν ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ διὰ σὰς καὶ τὴν ἄλλην κυρίαν, προσέθηκεν ὅτι φαίνεται πῶς ὁ Θεὸς ἢ ὁ διάβολος συνόμνουν κατ' αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ὁ Ὀλιβερ ἐπεσεν εἰς τὰ χέρια σας. Ἀκολουθῶν ἐγέλασε πολὺ καὶ εἶπεν ὅτι πολλὰς φορές ἡ δυστυχία ἔχει καὶ τὰ καλὰ τῆς· διότι, ἂν εἰζευρεν, εἶπε, ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ κατσουλι ποῦ ἔχει κοντά τῆς, θὰ ἔδιδεν (ὠμίλει διὰ τὴν εὐγενία σας), δὲν εἰζεύρω πῶσας χιλιάδας λίρες στεργλίνες ἂν τὰς εἶχε.

— Ἐννοεῖτε βεβαίως ὅτι δὲν ἔλεγε σπουδαίως αὐτὰ, εἶπεν ἡ Ῥόζα, ὠχρίασασα.

— Ποτὲ δὲν ὠμίλησεν ἄνθρωπος μὲ περισσότεραν σπουδαιότητα, εἶπεν ἡ Νάνσυ, σείσασα τὴν κεφαλὴν. Ὅταν μισῇ κἀνένα δὲν ἀστειεύεται. Γνωρίζω ἄλλους, οἱ ὁποῖοι κάμνουν πολλὰ χειρότερα ἀπὸ αὐτὸν, ἀλλὰ προτιμῶ νὰ τους ἀκούω δώδεκα φορές παρὰ αὐτὸν μίαν. Ἄλλ' ὅμως εἶναι πολὺ ἀργά, καὶ πρέπει νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ σπιτί προτοῦ νὰ ἐννοήσουν ὅτι ἐδραπέτευσα. Πρέπει νὰ φύγω τὸ γρηγορώτερον.

— Ἀλλὰ τί ἤμπορῶ ἐγὼ νὰ κάμω; εἶπεν ἡ Ῥόζα. Χωρὶς ὑμᾶς πῶς δύναμαι νὰ χρησιμοποίησω ὅσα μοι εἶπατε; Νὰ φύγετε! Θέλετε λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψετε ἐν τῷ μέσῳ τῶν κακούργων ἐκεῖνων, τοὺς ὁποῖους μὲ τόσῳ φρικῶδη χρώματα μοι περιεγράψατε! Περιμείνατε ἂν θελήσητε νὰ ἐπαναλάβητε τὰ αὐτὰ εἰς ἓνα κύριον, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, δύναται οὗτος νὰ σας ὁδηγήσῃ εἰς μέρος ἀσφαλές.

— Ὅχι, εἶπεν ἡ νεᾶνις, θέλω νὰ φύγω. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψω, διότι. . . Ἀλλὰ πῶς νὰ ἀναφέρω τοιαῦτα πράγματα ἐνώπιον μιᾶς κυρίας ἀθάνας καὶ ἐναρέτου καθὼς ὑμᾶς; Διότι μεταξὺ ὅλων ἐκεῖνων τῶν ἀνθρώπων, ὁποῦ σὰς ὠμίλησα, ὑπάρχει καὶ ἓνας. . . ὁ φοβερώτερος ὅλων, τὸν ὁποῖον δὲν ἤμπορῶ νὰ φέρω· ποτὲ δὲν θὰ τον ἐγκαταλείψω, καὶ ἂν ἀκόμη μοῦ ὑποσχεθῶν ὅτι θὰ με λυτρώσουν ἀπὸ τὴν ἐλεεινὴν αὐτὴν ζωὴν ὁποῦ ζῶ.

— Τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς σας ἐδείξατε ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ Ὀλιβερ, εἶπεν ἡ Ῥόζα ἡ εὐκρινεῖα, ἡ μετάνοιά σας καὶ πρὸ πάντων τὸ αἰσθημα, ὅπερ σὰς κατέλαβε περὶ τῆς αἰσχύνῃς σας, πάντα ταῦτα μὲ κάμνουσι νὰ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἐλπίς ἐπανορθώσεως. ὦ! σὰς ἱκετεύω, εἶπε μετὰ ζήσεως ἡ κόρη συνάπτουσα τὰς χεῖρας, ἐν τῷ δάκρυα κα-

τέβρεχον τὸ πρόσωπόν της, μὴ ἀπορρίψητε τὰς ἱεσείας ἐτέρας νεάνιδος, τῆς πρώτης, ναί. . . τῆς πρώτης ὑποθέτω, παρὰ τῆς ὁποίας ἀκούετε λόγους συμπαθείας καὶ ἐλέους. Συγκατατεθῆτε, καὶ ἀφετέ με νὰ σας λυτρώσω.

— Λαίδυ, ἀνεφώνησεν ἡ Νάνσυ γονυπετήσασα, εἰσθε ἀγγελοῖ· εἶναι ἡ πρώτη φορά ὅπου ἀκούω τόσῳ γλυκεῖς λόγους. Ἄλλοίμονον! διατί νὰ μὴ ἀκούσω αὐτοὺς πρό τινων ἐτῶν! Θά με ἔκαμνον νὰποφύγω τὴν κακίαν καὶ τὴν δυστυχίαν· ἀλλὰ τώρα πλέον εἶναι πολὺ ἀργά, πολὺ ἀργά!

— Οὐδέποτε εἶναι πολὺ ἀργά, εἶπεν ἡ Ῥόζα, διὰ τὴν μετάνοιαν καὶ τὸν ἐξίλασμόν.

— Καὶ ὅμως εἶναι πολὺ ἀργά! ἀνεφώνησεν ἡ Νάνσυ, διὰ τόνου φωνῆς προδίδοντος ὄλην τὴν ψυχικὴν αὐτῆς ἀγωνίαν. Δὲν ἔμπορῶ νὰ τον ἀφῆσω πλέον· δὲν ἔμπορῶ νὰ γίνω αἰτία τοῦ θανάτου του!

— Πῶς θὰ γίνετε αἰτία; ἠρώτησε μετ' ἀπορίας ἡ Ῥόζα.

— Τίποτε δὲν θὰ ἔμπορει νὰ τον σώσῃ, εἶπεν ἡ Νάνσυ, ἐὰν ἔλεγον καὶ εἰς ἄλλους ὅσα σᾶς εἶπον· ἐὰν τοὺς ἔστελα εἰς τὴν κρεμάλαν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, πρῶτος θὰ ὑπήγαιεν αὐτός. Εἶναι ὁ θρασύτερος ὄλων. . . καὶ ἔχει κάμει τόσα κακουργήματα!

— Εἶναι δυνατόν, εἶπεν ἡ Ῥόζα, χάριν ἐνὸς ποιούτου ἀνθρώπου νὰπαρηθῆτε τὴν ἐλπίδα βίου καλλίτερου καὶ τὴν βεβαιότητα ἀμέσου ἀπαλλαγῆς; Εἶναι τρέλα.

— Δὲν εἰζεύρω τί εἶναι, ἀπεκρίνατο ἡ νεάνις· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι, πῶς τὸ πρᾶγμα ἔχει ὡς τὸ λέγω. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψω. . . δὲν εἰζεύρω ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ νὰ με τιμωρήσῃ διὰ τὸ κακὸν ὁποῦ ἔκαμα, ἀλλὰ κἄτι τι μὲ τραβᾷ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, μὲ ὅλα τὰ βάσανα καὶ τὰ κακὰ ὁποῦ ὑποφέρω ἀπὸ αὐτόν· καὶ ἂν ἀκόμη ἔμελλον νὰποθάνω σκοτωμένη ἀπὸ τὸ χέρι του, πάλιν θὰ ἔτρεχα πλησίον του.

— Τί νὰ κάμω; εἶπεν ἡ Ῥόζα. Δὲν δύναμαι νὰ σας ἀφήσω νάναχωρήσητε οὕτω.

— Πρέπει νὰ με ἀφήσητε, λαίδυ, ὀφείλετε νὰ με ἀφήσετε, ἀπεκρίνατο ἡ νεάνις ἐγεσθεῖσα. Δὲν θὰ με κρατήσετε, διότι ἐνεπιστεύθηκα εἰς τὴν καλωσύνην σας χωρὶς νὰ σας ζητήσω ὄρκον.

— Καὶ τί χρῆσιν νὰ κάμω τότε τῶν ἀποκαλύψεων σας; εἶπεν ἡ Ῥόζα. Πρέπει νὰ ἐξίχνιάσωμεν τὸ μυστήριον αὐτό· ἄλλως εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ τὸ μυστικὸν ὅπερ μοι ἐνεπιστεύθητε εἰς τὸν Ὀλιβερ, τὸν ὁποῖον τόσον ἐγκαρδίως ποθεῖτε νὰ ὠφελησητε;

— Θὰ ἔχετε βεβαίως κἀνενα φίλον ἀσφαλῆ, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ δύνασθε νάνακοινώσητε αὐτὰ καὶ νὰ ζητήσητε τὴν συμβουλὴν του.

— Ἄλλὰ πῶς ἔμπορῶ νὰ σας ἐπανάιδω ἐν ἀνάγκῃ; ἠρώτησεν ἡ Ῥόζα. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ

μάθω ποῦ κατοικοῦσιν οἱ ἀπαίσιοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι. . . ἀλλ' εἶπατέ μοι πότε καὶ ποῦ ἔμπορῶ νὰ σας εὔρω.

— Ὑποσχεθῆτέ μοι, πῶς θὰ φυλάξητε τὸ μυστικόν μου καὶ θὰ ἔλθῃτε μόνῃ ἢ συνωδευμένη ἀπὸ τὸν φίλον σας, μὲ τὴν συμφωνίαν ὅτι δὲν θὰ με κατασκοπεύσῃ κἀνεὶς, οὐδὲ θὰ με ἀκολουθήσῃ διὰ νὰ μάθῃ τὴν κατοικίαν μου.

— Σᾶς τὸ ὀρκίζομαι, εἶπεν ἡ Ῥόζα.

— Κάθε Κυριακὴν τὸ βράδῳ, εἶπεν ἡ νεάνις ἄνευ ἐνδοιασμοῦ, ἀπὸ τὰς ἑνδεκα ἕως τὰ μεσάνυκτα, θὰ περιπατῶ εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Λονδίνου, ἂν εὐρίσκωμαι ἀκόμη εἰς τὴν ζώην.

Καὶ ἡ δυστυχὴς ἀπῆλθεν ἀποκρούσασα καὶ αὖθις τὰς θερμὰς παρακλήσεις τῆς Ῥόζας, μὴδὲ στέρξασα νὰ δεχθῇ τι παρ' αὐτῆς. Μείνας μόνῃ ἡ Ῥόζα Μαιυλάη, κατατεθοροβημένη ἐκ τῆς ἀλοχότου ταύτης σκηνῆς, ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἦτο παίγιον ὄνειρου τινός. Εἶτα ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, προσπαθούσα νὰ συγκεντρώσῃ τὰς συγκεχυμένας αὐτῆς ιδέας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ'

Δεικνύον ὅτι τὰ ἀπόρροπα συμβάντα ὁμοίωζον μετὰ τὰς συμφορὰς, διότι ἕκαστον παρακολουθεῖται πάντοτε καὶ ὑπὸ ἄλλῳ.

Ὅμοιολογούμενος ἡ θέσις τῆς Ῥόζας ἦν λίαν δυσχερὴς. Ἐν ᾧ ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ διασχίσῃ τὸν περικαλύπτοντα τὴν ἱστορίαν τοῦ Ὀλιβερ πυκνὸν πέπλον, εἶχεν ἀφ' ἑτέρου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τηρήσῃ ἐν ἄκρᾳ ἐχευμῆτι τὰ ἀνακοινωθέντα αὐτῇ ὑπὸ τῆς ἀθλίας ἐκείνης γυναικὸς, ἥτις προέβη εἰς τὰς ἐκμυστηρέσεις ταύτας βασιζομένη εἰς τὴν πίστιν τῆς ἀγγῆς καὶ ἀθώας νεάνιδος. Ἄλλως δὲ τὰ μέγιστα συνεκίνησαν τὴν καρδίαν τῆς Ῥόζας Μαιυλάη καὶ οἱ λόγοι καὶ οἱ τρόποι τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης. Ὁ πόθος τοῦ νὰ φέρῃ εἰς μετάνοιαν καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ ἐλπίδα εἰς τὸ δύστηνον πλάσμα, συνεχέστε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς μετὰ τῆς πρὸς τὸν νέον Ὀλιβερ στοργῆς.

Εἶχον προαποφασίσει τρεῖς μόνον ἡμέρας νὰ μείνωσιν ἐν Λονδίῳ καὶ κατόπιν νὰ μεταβῶσιν εἰς μακρινὸν τι μέρος παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης. Ἦν ἡ πρώτη ἡμέρα καὶ ἐπλησίαζε μεσονύκτιον. Ὅποιας ἐνεργείας ἔδει ἡ Ῥόζα νὰ ποιήσῃται κατὰ τὸ ἐναπολειπόμενον εἰκοσιτετράωρον διάστημα; ἀφ' ἑτέρου πῶς νάναθάλλῃ τὸ ταξείδιον, χωρὶς νὰ διεγείρῃ ὑποψίας;

Μετὰ τῆς Ῥόζας καὶ τῆς θείας της εὐρίσκετο καὶ ὁ κύριος Δόσμπερν, ὅστις ἐπρόκειτο νὰ μείνῃ παρ' αὐταῖς καὶ κατὰ τὰς ὑπολοίπους δύο ἡμέρας. Ἄλλ' ἡ Ῥόζα ἐγίνωσκε κατὰ βάθος τὸν παράφορον χαρακτήρα τοῦ ἐξαιρέτου φίλου της καὶ ἐφαντάζετο μετ' ὀδόσης ὀργῆς θὰ ἤκουε τὰ σγέδια περὶ νέας ἀπαγωγῆς τοῦ Ὀλιβερ' ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὴν κυρίαν Μαιυλάη ἐτόλμα νὰ ἐμπιστευθῇ τὸ μυστικὸν ἐκ φόβου μὴ σπεύσῃ αὐτῇ

νά το ανακοινώση εἰς τὸν ἰατρόν. Πρὸς στιγμὴν ἐπῆλθεν αὐτῇ ἡ ἰδέα νὰ ἐπικαλέσῃται τὴν βοήθειαν τοῦ Ἑρρίκου, ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη διήγειρεν ἐν αὐτῇ τὴν ἀνάμνησιν τῆς τελευταίας των συνεντεύξεως καὶ ἔκρινε μὴδαμῶς συμβιβαζόμενον μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς τὸ νὰ τον ἀνακαλέσῃ, ἀφ' οὗ (καὶ ἡ σκέψις αὕτη τὴν ἔκαμε νὰ δακρῶσῃ) θὰ εἶχεν ἴσως κατορθώσει νὰ τὴν λησμονήσῃ καὶ νὰ ζῇ εὐτυχῆς μακρὰν αὐτῆς.

ὑπὸ τοιούτων βασιανιζομένη στοχασμῶν, καὶ ἀπορρίπτουσα πᾶν νέον σχέδιον, καθ' ὅσον ἐπῆρχετο εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς, ἡ Ῥόζα διήλθεν ἄγρυπνος τὴν νύκτα, τὴν δ' ἐπαύριον μετὰ ὤριμον, σκέψιν, ἀγνοοῦσα πλέον τί ἄλλο νὰ κάμῃ, ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἑρρίκου.

«Ἐὰν ἦναι βαρὺ εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ ἐδῶ, ἐσκέπτετο, πολὺ βαρύτερον εἰς ἐμὲ εἶναι τὸ νὰ τον ἴδω. Ἀλλὰ θὰ ἐπιστρέψῃ ἀρά γε; ἴσως οὐχί! Τίς οἶδε μήπως ἀρκεσθῆ ἴσως εἰς τὸ νὰ γράψῃ ἢ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος ἂν δὲν προσπαθῆσῃ νὰ ποφύγῃ πᾶσαν μετ' ἐμοῦ συνάντησιν, ὡς ἔκαμε κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του; Οὐδέποτε θὰ το ἐπίστευον, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ἀναμφιδόλως τὸ καλλίτερον δι' ἀμφοτέρους ἡμᾶς.»

Καὶ ἀφῆκε νὰ πῆσῃ ὁ κάλαμος καὶ ἀπέσπρεψε τὴν κεφαλὴν, ὡσεὶ ἐφοβεῖτο μὴ ἴδῃ τὰ ἴακρά της ὁ χάρτης, ὅστις ἔμελλε νὰ διαβιδάσῃ τὸ μυστικὸν εἰς τὸν Ἑρρίκον.

Πολλάκις κατὰ τὸ βραχὺ ἐκεῖνο χρονικὸν διάστημα ἡ Ῥόζα ἔλαβε καὶ κατέθηκε τὸν κάλαμον, συνέταξε καὶ ἀπῆλειψε κατὰ διάνοιαν τὸν πρῶτον στίχον τῆς ἐπιστολῆς, χωρὶς μὴδὲ μίαν μόνον λέξιν νὰ γράψῃ, ὅτε ὁ Ὀλιβερ, ὅστις ὑπὸ τοῦ κυρίου Τζάιλς συνοδευόμενος εἶχεν ἐξέλθει εἰς περίπατον ἀνά τοὺς ὁδοὺς τῆς πόλεως, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον δρομαῖος καὶ ἀσθμαίνων. Ἡ ταραχὴ αὐτοῦ ἐφαίνετο προαγγέλλουσα νέαν συμφορὰν.

«Θεὸ μου! τί τρέχει; διατί αὕτη ἡ ταραχὴ; ἠρώτησεν ἡ Ῥόζα προχωρήσασα εἰς συνάντησιν αὐτοῦ.

— Δὲν εἰξούρω, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς θὰ πνιγῶ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Ὀλιβερ. Πανάγαθε Θεέ! ὅταν συλλογιζώμαι ὅτι θὰ τον ἐπανιδῶ ἐπὶ τέλους καὶ ὅτι θὰ βεβαιωθῆτε ἐντελῶς ὅτι σὰς εἶπον τὴν ἀλήθειαν!

— Πάντοτε ἐπίστευσα ὅτι μοὶ ἔλεγεσ τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ἡ Ῥόζα προσπαθοῦσα νὰ καταπραῦνῃ αὐτόν. Ἀλλὰ ἐπὶ τέλους τί τρέχει; ποῖον ἔννοεσ;

— Ἄ! τὸν κύριον! εἰξούρετε. . . εἶπεν ὁ Ὀλιβερ, μόλις διακρθῶν τὰς λέξεις· εἰξούρετε καλῶς, τὸν κύριον ὁ ὁποῖος ἐστάθη τόσον ἀγαθὸς δι' ἐμὲ, τὸν κύριον Μπράουνλω, περὶ τοῦ ὁποῦ τσακίς ἐκάμαμεν λόγον. . .

— Ποῦ τὸν εἶδες;

— Κατέβαινε ἀπὸ τὴν ἄμαξαν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὀλιβερ, δακρῶν ἐκ χαρᾶς, καὶ εἰσῆρχετο εἰς μίαν οἰκίαν. Δὲν ἠμπόρεσα νὰ τῷ ὀμιλήσω. . . δὲν ἠμπόρεσα νὰ τῷ ὀμιλήσω διότι δὲν με ἔβλεπε καὶ ἔπειτα ἔτρεμα τόσῳ πολὺ, τόσῳ πολὺ ὅπου δὲν εἶχα τὴν δύναμιν νὰ τον φθάσω. Ὁ κύριος Τζάιλς ἠρώτησεν ἂν ἔμενον ἐκεῖ, καὶ τῷ ἀπεκρίθησαν πῶς αὕτη ἦτο ἡ κατοικία του. Ἴδέτε, εἶπεν ὁ Ὀλιβερ, δείξας τεμάχιον χάρτου, αὕτη εἶναι ἡ διεύθυνσίς του. . . Τρέχω ἐκεῖ ἀμέσως. Ὡ Θεέ μου! Θεέ μου!»

Ἡ Ῥόζα καταθρομβηθεῖσα ἐκ τῶν λόγων τούτων καὶ τῶν ἀσυναρτήτων χαρμοσύνων ἐπιφωνημάτων τοῦ παιδὸς, ἀνέγνω ἀμέσως τὴν διεύθυνσιν τῆς κατοικίας τοῦ κ. Μπράουνλω, καὶ ἐσκέφθη νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης.

«Γρήγορα! εἶπε· διάταξε νὰ φέρωσι μίαν ἄμαξαν καὶ ἔσο ἔτοιμος νὰ με συνοδεύσης. Θὰ σε ὑπάγω ἐγώ, χωρὶς νὰ χάσωμεν μὴδὲ στιγμὴν, μόνον πρέπει νὰ εἰδοποιήσω τὴν θεῖαν μου ὅτι θὰ ἐξέλθωμεν ἐπὶ μίαν ὥραν· θὰ ἐτοιμασθῶ ἀμέσως, ἐτοιμασθητι καὶ σύ.»

Ὁ Ὀλιβερ δὲν περιέμενε νὰ τῷ ἐπαναληφθῇ ἡ διαταγὴ, καὶ μετὰ πέντε λεπτά εὐρίσκοντο ἐν τῇ ἄμαξῃ. Ὅτε ἔφθασαν πρὸ τῆς κατοικίας τοῦ κυρίου Μπράουνλω, ἡ Ῥόζα κατέλιπε τὸν Ὀλιβερ ἐν τῇ ἄμαξῃ, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἔδει νὰ παρασκευάσῃ τὸν γέροντα πρὸς ἐξίωσιν αὐτοῦ, δοῦσα δὲ ἀκολούθως τὸ ἐπισκεπτήριόν της τῷ ὑπηρετῇ, ἐζήτησε νὰ ὀμιλήσῃ τῷ κυρίῳ Μπράουνλω διὰ καταπεύγουσαν ὑπόθεσιν. Ὁ ὑπηρετὴς ἐπανῆλθε μετὰ μικρὸν, καὶ ἡ Ῥόζα ἀνέβη εἰς τὸν ἐπάνω ὄροφον, ἔνθα παρουσιάσθη εἰς προβεβηκότα κύριον, φέροντα ἔνδυμα βαθέος πρασίνου χρώματος καὶ οὗ ἡ φυσιογνωμία μεγάλην ἐξέφραζεν ἀγαθότητα. Οὐ μακρὰν δ' αὐτοῦ ἐκάθητο ἕτερος γέρον, φέρων περινημίδας καὶ ἀναξυρίδας ἐκ ναγκίνης, φυσιογνωμίαν ὅμως ἔχων στρουφήν· ἐστήριζεν οὗτος ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἐπὶ μεγάλης ῥάβδου καὶ τὸν πώγωνα ἐπὶ τῶν χειρῶν.

«Ἄ! Θεέ μου! Σὰς ζητῶ συγγνώμην, μίς, εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ πρασινόχρουν φόρεμα, ἐγερθεὶς ἐν σπουδῇ καὶ μετὰ μεγάλης εὐγενείας χαιρετίσας. . . ὑπέλαβον ὅτι θὰ ἦτο κἀνεὶς ὀχληρὸς. . . σὰς παρακαλῶ νὰ με συγχωρήσητε. . . Καθίσατε, σὰς παρακαλῶ.

— Ὁ κύριος Μπράουνλω, ὑποθέτω, σέρ; εἶπεν ἡ Ῥόζα, ἀφ' οὗ εἶδε πρῶτον καὶ τὸν ἄλλον κύριον.

— Αὐτὸ πράγματι εἶναι τὸν ὄνομά μου· ὁ κύριος εἶναι φίλος μου, ὁ κύριος Γκρίμγουιγκ. Γκρίμγουιγκ, λαμβάνετε τὴν κλωσίνην νὰ μας ἀφήσετε μόνους ἐπὶ τινα λεπτά;

— Νομίζω, ὑπολαβούσα εἶπεν ἡ μίς Μαιυλάη, ὅτι καὶ ὁ κύριος δύναται νὰ παραστῇ εἰς τὴν συνδιάλεξιν ἡμῶν. Ἄν δὲν ἀπατάμαι, εἶ-

ναι ἐν γνώσει τῆς ὑποθέσεως περὶ ἧς ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς.»

Ὁ κύριος Μπράουνλω προσέκλινεν, ὁ δὲ κύριος Γκρίμγουιγκ ἠγέρθη εὐθυτενῆς ὡς ἡ βάρδος του, ἔχαιρέτισε, καὶ ἐπανεκάθησε μηχανικῶς ὡς ἠγέρθη.

«Θά σας ἐκπλήξῃ ἀναμφιβόλως μεγάλως ὅ τι θά σας εἶπω, εἶπεν ἡ Ῥόζα, οὐχὶ ἄνευ ἀμηχανίας τινός. Ἀλλὰ τοσοῦτῳ καλοκάγαθος καὶ εὐσπλαγγχος ἐφάνητε πρὸς παιδίον, τὸ ὁποῖον μεγάλως ἀγαπῶ, ὥστε εἶμι βεβαία ὅτι μετ' ἐνδιαφέροντος θαλοῦσητε πληροφορίας περὶ αὐτοῦ.

— Ποῖον παιδίον; ἠρώτησεν ὁ Μπράουνλω.

— Τὸν Ὀλιβερ Τουίστ,» ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Ῥόζα.

Μόλις ἐξῆλθε τῶν χειλέων τῆς τὸ ὄνομα τοῦ Ὀλιβερ, καὶ ὁ κ. Γκρίμγουιγκ, ὅστις προσεποιεῖτο ὅτι ἦν βεδουθισμένος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν μεγάλου τινός καὶ ὀγκωδεστάτου ἐπὶ τῆς τραπέζης βιβλίου, ἐκλείσεν αὐτὸ μετὰ κρότου καὶ ἀνεκλίθη ἐπὶ τῶν νώτων τῆς ἔδρας του, ἐκθαμβος καὶ καταταθεροβημένος. Ἐπὶ πολὺ ἔστη ὡς ἀπολελιθωμένος, μὲ ἀπλανεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶτα δὲ ὡς αἰσχυνόμενος διότι τοσαύτην ἔδειξε συγκίνησιν, προσεπάθησε σπασμωδικῶς οὕτως εἰπεῖν νὰ ἀλλάξῃ τὴν προτέραν θέσιν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ κύριος Μπράουνλω οὐχ ἤττον ἐξεπλάγη, ἡ συγκίνησίς του ὅμως δὲν ἐξεδηλώθη διὰ τοσοῦτον ἀλλοκότου τρόπου. Πλησιάζας τὴν ἔδραν του εἰς τὴν τῆς Ῥόζας τῆ εἶπε «Ἄφραστε σᾶς παρακαλῶ κατὰ μέρος, ἀγαπητὴ μίς, τὰ περὶ ἀγαθότητος καὶ εὐσπλαγγχίας, καὶ ἂν ἔχετε πληροφορίαν τινὰ, δυναμένην νὰ μεταβάλῃ τὴν κακὴν ἰδέαν, ἣν περὶ τοῦ παιδίου ἐκείνου ἐσχημάτισα, σᾶς ἱκετεύω εἰπέτε τιν ἀμέσως!

— Εἶναι ἓνας παλημοσχομάγκας· νὰ φάγω τὸ κεφάλι μου, ἂν δὲν ἦνε παλημοσχομάγκας, ὑπετονθόρυσεν ὑποκώφως ὁ κύριος Γκρίμγουιγκ, ἀπαθῆς ὡς ἐγγαστρίμυθος.

— Εἶναι ψυχὴ εὐγενῆς καὶ γενναία, εἶπεν ἡ Ῥόζα ἐρυθρίασασα· καὶ Ἐκεῖνος, ὅστις ἔκρινε καλὸν νὰ τον ὑποβάλῃ εἰς δοκιμασίας ἀνωτέρας τῆς ἡλικίας του, ἐνέβαλε καὶ εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα θὰ περιεποιούν τιμὴν καὶ εἰς ἄνδρας, ἐξαπλάσια αὐτοῦ ἀριθμοῦντας ἔτη ἡλικίας.

— Εἶμαι ἐξήκοντα καὶ ἐνὸς μόνον ἐτῶν, εἶπεν ὁ Γκρίμγουιγκ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπαθείας. Καὶ ἐπειδὴ, ἐκτός ἂν ὁ διάβολος ἤλλαξε τὰ πράγματα, ὁ Ὀλιβέρ σας εἶναι δώδεκα περίπου χρόνων, δὲν βλέπω εἰς ποῖον ἤμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ παρατήρησίς σας.

— Μὴ προσέχετε εἰς ὅσα λέγει ἱ φίλος μου, μίς Μαυιλάη, εἶπεν ὁ Μπράουνλω· δὲν τὰ λέγει μὲ τὴν καρδίαν του.

— Ἐξ ἐναντίας, μὲ ὄλην τὴν καρδίαν του, ὑπετονθόρυσεν ὁ Γκρίμγουιγκ.

— Ὁχι! ἀνεφώνησεν ὁ Μπράουνλω, ἐγερθεὶς ὀργίλος.

— Νὰ φάγω τὸ κεφάλι μου, ἂν δὲν ἦναι ἔτσι! ἐβρυχήθη ὁ Γκρίμγουιγκ.

— Τότε πρέπει νὰ του σπάσουν αὐτὸ τὸ κεφάλι! ἀνταπεκρίθη ὁ Μπράουνλω.

— Ἄς κοπιᾶσῃ, νὰ ἰδοῦμεν, ὅποιος τολμᾷ!» παρετήρησεν ὁ Γκρίμγουιγκ.

Ὅτε ἐφθασαν εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον οἱ δύο παλαιοὶ φίλοι, ἐξήγαγον τὰς ταμβακοθήκας των καὶ ἔλαβεν ἑκάτερος μίαν δραχμὴν ταμβάκου· ἀκολούθως δὲ ἔθλιψαν τὰς χεῖρας ἀλλήλων κατὰ τὸ σῦνηθες.

«Ἦδη, μίς Μαυιλάη, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, ἐπανεθλώμεν εἰς τὸ θέμα, ὅπερ τοσοῦτον ἐνδιαφέρει τὴν ἀγαθὴν καρδίαν σας. Εὐαρσεστήητε νὰ μοι διηγηθῆτε ὅσα εἰζέυρετε περὶ τοῦ δυστυχοῦς παιδίου. Ἐπιτρέψατέ μοι ἐν τούτοις νὰ σας εἶπω ὅτι ἐξήντησα προηγουμένως πᾶν μέσον πρὸς ἀνακάλυψιν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἡ ἰδέα ὅτι μ' ἐφηνάκισε καὶ ὅτι ἤτο συνεννοημένος μὲ ἄλλους διὰ νὰ με κλέψωσιν, ἐτροποποιήθη πολὺ.»

Ἡ Ῥόζα, ἥτις κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα ἔλαβε καιρὸν νὰ συγκεντρώσῃ τὰς ἰδέας τῆς, διηγήθη ἀπλῶς καὶ ἐν ὀλίγοις τὰ συμβάντα τῷ Ὀλιβερ, ἀφ' οὗτου κατέλιπε τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Μπράουνλω. Ἐπεφυλάξατο ὅμως νὰ διηγηθῇ τούτῳ ἰδιαιτέρως τὰς ἀποκαλύψεις τῆς Νάνσυ, καὶ ἐπέρανε τὸν λόγον, διαβεβαιώσασα ὅτι πρὸ πολλῶν μηνῶν ἡ μόνη λύπη τοῦ παιδὸς ἦτο ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὸν παλαιὸν εὐεργέτην καὶ φίλον του.

«Δόξα σοι ὁ Θεός! ἀνεφώνησεν ὁ γέρον εὐπατρίδης. Εἶναι τοῦτο μέγα εὐτύχημα δι' ἐμὲ, μέγα εὐτύχημα. Ἀλλὰ δὲν μοι εἶπετε ἀκόμη ποῦ εὐρίσκεται τώρα, μίς Μαυιλάη. Συγχωρήσατέ μοι τὸ παράπονον τοῦτο· ἀλλὰ διατί νὰ μὴ τον φέρετε μαζί σας;

— Περιμένει πρὸ τῆς θύρας, εἰς μίαν ἄμαξαν, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα.

— Εἰς τὴν θύραν μου!» ἀνεφώνησε, καὶ ὁ γεραιὸς εὐπατρίδης ἐξώρμησε τοῦ δωματίου, καὶ κατέβη δι' ἀλμάτων τὴν κλίμακα. Ἐν μιᾷ στιγμή εὐρέθη εἰς τὴν ἄμαξαν.

Εὐθὺς ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἐκλείσεν, ὁ κύριος Γκρίμγουιγκ ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, ἀνεκλίθη ἐπὶ τῶν νώτων τῆς ἔδρας, καὶ ταλαντούμενος ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ποδὸς ταύτης, τῇ βοηθείᾳ καὶ τῆς βάρδου του καὶ τῆς τραπέζης περιέγραψε τρεῖς κύκλους· μετὰ τὴν περιστροφικὴν ταύτην κίνησιν ἠγέρθη, ἐβάδισε μικρὸν ὑποσκάζων ἐν τῷ δωματίῳ καὶ στὰς ἀίφνης πρὸ τῆς Ῥόζας ἐφίλησεν αὐτὴν ἀφελέστατα.

«Στ! ἔκαμεν ἰδὼν ὅτι ἡ νεᾶνις ἠγέρθη ἐντρομος διὰ τὴν ἀλλοκότον αὐτοῦ συμπεριφορὰν, μὴ φοβείσθε, μικρά μου. Εἶμαι τόσῳ γέρος, ὅπου

ἡμποροῦσα νὰ ἤμην πάππος σας. Εἶθε ἐξαίρετος νέα. Σὰς ἀγαπῶ. Ἄλλὰ, νὰ, ἔρχονται »

Πράγματι δὲ καθ' ἣν στιγμήν δι' ἐπιτηδεύσας στροφῆς ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιὰ ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τῆς ἑδρας του, ἐπανῆλθεν ὁ κύριος Μπράουνλω μετὰ τοῦ Ὀλιβερ, ὃν προσηνέστατα ἐδεξιώθη ὁ κύριος Γκριμούγουικ. Καὶ ἂν ἡ Ῥόζα Μαιυλάη ἀντὶ πασῶν τῶν μεριμνῶν, ἃς ὑπὲρ τοῦ Ὀλιβερ κατέβαλεν, ὡς μόνην ἐλάμβανεν ἀμοιβὴν τὴν χαρὰν ἣν κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἠσθάνθη, θὰ ἐθεώρει ταύτην ἐπαρκῆ πληρωμὴν τῶν κόπων της.

«Εἶναι ὅμως καὶ κάποιος ἄλλος, ὅπου δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῆ, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, κρούσας τὸν κώδωνα. Εἰπέτε εἰς τὴν κυρίαν Μπέντγουιν νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰνάβῃ,» εἶπε τῷ εἰσελθόντι ὑπηρετῇ.

Ἡ ἀγαθὴ πρεσβυτὶς ἔδραμεν εἰς τὴν πρόσκλησιν, καὶ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας προσκλίνας ἀνέμενε διαταγὰς.

«Ἐ! ὅσῳ ᾗπατε καὶ χάνετε τὸ φῶς σας, Μπέντγουιν; ἠρώτησεν ὁ κύριος Μπράουνλω ἀποτόμως.

— Ναι, σὲρ, ἀπεκρίνατο ἡ πρεσβυτὶς. Εἰς τὴν ἡλικίαν μου τὸ φῶς πάντα ἕλιγροστεύει.

— Δὲν εἶναι κἀνὲν καινούργιο πρᾶγμα αὐτὸ ὅπου μοι λέγετε, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω. Βάλετε λοιπὸν τὰ ματογυῶλια σας! Θέλω νὰ ἰδῶ ἂν θὰ μαντεύσητε διατὶ σὰς προσεκάλεσα ἐδῶ.»

Ἡ πρεσβυτὶς ἤρτισεν ἐρευνῶσα εἰς τὰ θυλάκιά της διὰ νὰ εὔρη τὰς διόπτρας της· ἀλλ' ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ του ὁ Ὀλιβερ μὴ ἀναμείνας τὸ πέρασ τῆς νέας ταύτης δοκιμασίας, ὑπέκρινεν εἰς τὴν πρώτην δρμὴν τῆς καρδίας του, ἐχύθη εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς.

«Κύριε, βόηθα! ἀνεφώνησεν ἡ πρεσβυτὶς ἐναγκαλισθεῖσα αὐτόν· εἶναι τὸ καλὸ μου παιδάκι!

— Ἀγαπητὴ μου καὶ καλὴ κυρία! ἀνεφώνησεν ὁ Ὀλιβερ.

— Εἴξουρα καλὰ ἐγὼ πῶς θὰ γυρίσῃ, εἶπεν ἡ γραῖα κρατοῦσα αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της. Τί εὐμορφος ὅπου εἶσαι! Θαρρεῖς πῶς εἶναι κἀνὲνα πριγκηπόπουλο! Τί μοῦ ἔγινε; λοιπὸν τόνσον καιρόν; Για ἰδὲς! τὸ ἴδιο γλυκὸ προσωπάκι του, ἀλλ' ὄχι κίτρινο ἄν πρῶτα· τὰ ἴδια ὠραῖα ματάκια, ἀλλ' ὄχι λυπητερά. Δὲν ἐλησμόνησα ἐγὼ τὰ μάτια αὐτά, οὔτε τὸ πρόσωπο, οὔτε τὸ ἀγγελικὸ χαμόγελό του. Ὅλον τὸν καιρόν ἐφκνταζόμην τὸ μικρόν μου, μαζὶ μὲ τᾶλλα μου παιδάκια, ποῦ μοῦ ἔπεθαναν, ὅταν ἐγὼ ἤμην νέα!»

Καὶ ταῦτα λέγουσα ὅτε μὲν ἀπεμακρύνετο τοῦ Ὀλιβερ, ἵνα ἐκτιμήσῃ πόσον ἐμεγάλωσεν, ὅτε δὲ τὸν ἔθλιβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της θωπεύουσα φιλοστόργως τοὺς βοστρύχους τῆς κόμης του, ἀλληλοδιαδόχως γελῶσα καὶ κλαίουσα.

Ὁ κύριος Μπράουνλω ἀφείς τὴν Μπέντγουιν μετὰ τοῦ Ὀλιβερ, μετέβη εἰς ἄλλο δωμάτιον μετὰ τῆς Ῥόζας, ἐνθα αὕτη τῷ διηγήθη ἐν λεπτομερείᾳ τὰς ἀποκαλύψεις τῆς Νάνσυ, αἵτινες μεγάλως ἐξέπληξαν αὐτόν. Ἡ Ῥόζα ἐξέθηκε προσέτι αὐτῷ τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν ἀνεκόνωνσε ταῦτα τῷ κυρίῳ Λόσμπερν. Ὁ κύριος Μπράουνλω ἔκρινεν ὅτι ἐνήργησε μετὰ συνέσεως, ἀπεφάσισε δὲ νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἱατροῦ, τὴν προῖαν τῆς ἐπαύριον, ἐρχόμενος εἰς τὸ μέγαρον.

Αἱ εἰκασίαι τῆς Ῥόζας ἀπεδείχθησαν ὀρθόταται, διότι μόλις ἀκούσας τὴν ἱστορίαν τῆς Νάνσυ ὁ κύριος Λόσμπερν, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῆ, ἀλλὰ παράφρορος ἐξ ὀργῆς μυρίας εἶπεν ἀπειλάς, καὶ ἐσκέφθη ἀμέσως νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπικουρίαν τῶν κυρίων Μπλαῶδες καὶ Ντάφ, τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων· ἐφόρσε μάλιστα τὸν πῖλόν του, ἵνα τρέξῃ πάραυτα νὰ τοὺς εὔρη. Θὰ ἐξετέλει δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ὑπέκρινεν εἰς τὴν πρώτην τῆς καρδίας του δρμὴν, χωρὶς μηδ' ἐπὶ στιγμήν νὰ σκεφθῆ περὶ τῶν ἐνδεχομένων συνεπειῶν, ἂν μὴ ἐκρατεῖτο ἐν πρώτοις μὲν ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς χειρὸς τοῦ κυρίου Μπράουνλω, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ὑπὸ σειρᾶς ἐπιχειρημάτων ἐπίσης ἰσχυρῶν, πεισάντων δ' αὐτόν νὰ καταλίπῃ τὸ παράτολμον σχῆδόν του.

«Τότε τί διάβολον θέλετε νὰ κάμωμεν; εἶπεν ὁ δόξυχολος ἱατρός ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τῶν κυρίων. Ἐκτὸς ἂν ἐξοδουσωμεν τὸν καιρόν μας εἰς τὸ νὰ ψηφίζωμεν εὐχαριστήρια πρὸς τὴν συμμορίαν τῶν κακούργων ἐκείνων, καὶ νὰ παρακαλῶμεν ἕκαστον νὰ δεχθῆ ἂν ἕκατὸν λίρας στερλίνας, ἢ ὅ τι ἄλλο ποσὸν ὀρίσητε, ὡς ἐλάχιστον δεῖγμα τῆς πρὸς αὐτοὺς ὑπολήψεώς μας καὶ ὡς ἐνδειξὴν εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς καλοκάγαθους φροντίδας, ὅσας κατέβαλον ὑπὲρ τοῦ Ὀλιβερ!

— Ὅχι, ὄχι, δὲν λέγω τοῦτο, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω γελᾶσας· ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἐνεργήσωμεν ἀπαθῶς καὶ μετὰ συνέσεως.

— Ἀπαθῶς καὶ μετὰ συνέσεως! ἀνεφώνησεν ὁ ἱατρός· Ἐγὼ θὰ σας στείλω ὅλους αὐτοὺς τοὺς κατεργαρέους εἰς. . .

— Στείλατέ τους ὅπου θέλετε, εἶπεν ὁ Μπράουνλω, τοιουτοτρόπως ὅμως δὲν θὰ φθάσωμεν εἰς τὸν σκοπὸν μας.

— Ποῖον σκοπὸν; ἠρώτησεν ὁ ἱατρός.

— Θὰ γνωρίσωμεν οὔτω τοὺς γονεῖς τοῦ Ὀλιβερ; Θὰ δυνήθῃ οὔτως νὰνακτήσῃται τὴν κληρονομίαν, τὴν ὁποῖαν τοῦ ἐσπετερίσθησαν, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι ἀληθής;

— Ἄ! δίκαιον ἔχετε, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Λόσμπερν, σπογγίσας ἀπὸ τοῦ μετώπου του τὸν ἰδρῶτα. Δὲν τὸ ἐσυλλογίσθη αὐτό.

— Βλέπετε! ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Μπρά-

ονλω. Ἄς μὴ ἀναμίζωμεν λοιπὸν τὴν νέαν αὐτὴν, ἂν ἀγαπάτε. καὶ ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ παραπέμψωμεν ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀλιτηρίους εἰς τὸ κακουργοδικεῖον; Τί ἐδῆξες;

— Ὅτι θὰ κρεμασθοῦν ὅπως δῆποτε κἄμποσοὶ ἀπὸ αὐτοὺς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, εἶπεν ὁ ἱατρός, καὶ ὅτι θὰ ἐξορισθῶσιν οἱ λοιποὶ.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Μπράουνλω μειδιάσας· ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν εἰς αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ φθάσωσι καὶ χωρὶς τὴν συνδρομὴν μας, καὶ ἐπισπεύδοντες τὸ πρᾶγμα καταστρέφωμεν ἀνωφελῶς τὰ συμφέροντά μας, ἢ, ὅπερ τὸ αὐτὸ, τὰ τοῦ Ὀλιβερ.

— Πῶς τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ ἱατρός.

— Εἶναι βέβαιον ὅτι πολὺ θὰ δυσκολευθῶμεν νὰ ἐξιχνιάσωμεν τὸ μυστικόν, ἂν δέν το μάθωμεν παρὰ τοῦ Μώνξ. Τοῦτο δὲ δέν θὰ κατορθώσωμεν, ἂν διὰ στρατηγήματός τινος δέν συλλαβῶμεν αὐτὸν ἀπομεμονωμένον τῶν ἄλλων. Διότι, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι φυλακίζεται, στερούμεθα ἀποδείξεις κατ' αὐτοῦ. Οὐδενὸς ἐγκλήματος τῆς συμμορίας μετέσχεν—τοῦλάχιστον κατ' ὅσον εἰξεύρομεν. Ἐὰν δὲν ἀθωωθῇ, τὸ πολὺ πολὺ θὰ καταδικασθῇ εἰς περιορισμὸν ὡς ἀλήτης, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ τηρήσῃ ἀπόλυτον σιωπὴν.

— Λοιπὸν! εἶπε μετὰ ζωηρότητος ὁ ἱατρός, ἐπανερχομαι τότε εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα καὶ σὰς ἐρωτῶ, ἐὰν, λογικῶς σκεπτόμενοι, νομίζετε ὅτι δεσμευόμεθα ὑπὸ τῆς δοθείσης εἰς τὴν νεάριδα ὑποσχέσεως· ἢ ὑπόσχεσις αὕτη, ὁμολογούμενως, ἐγένετο μὲ προθέσεις ἀρίστας καὶ εὐλικρινοστάτας· ἀλλὰ πράγματι...

— Σὰς παρακαλῶ, ἀγαπητὴ μίς, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, ἰδὼν τὴν Ῥόζαν ἐτοιμαζομένην ἀποκριθῆ, μὴ συζητήσωμεν περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ· ἢ ὑπόσχεσίς σας θὰ τηρηθῇ. Νομίζω δὲ ὅτι ἡ τήρησις αὐτῆς κατ' οὐδὲν δύναται νὰ παραβλάψῃ τὰ σχέδιά μας. Ἀλλὰ προτοῦ νὰ κανονίσωμεν τὰ διαβήματα ἡμῶν, ἀνάγκη νὰ ἴδωμεν τὴν νέαν διὰ νὰ μάθωμεν ἀπὸ τὴν ἰδίαν, ἂν θέλῃ νὰ μας γνωρίσῃ τὸν Μώνξ αὐτὸν, ἐπὶ τῷ ὄρω, ἐννοεῖται, ὅτι θὰ ἔλθωμεν ἀπ' οὐδεὶς μετ' αὐτοῦ εἰς συνάφειαν, χωρὶς παντάκτα νὰ ἀναμίζωμεν τὴν ἀστυνομίαν. Ἐν ἣ περιπτώσει ἀρνηθῇ ἢ δέν δυνήσῃ νὰ μας χορηγήσῃ τὰς πληροφορίας ταύτας, θὰ τὴν παρακαλέσωμεν νὰ μας εἴπῃ εἰς ποῖα μέρη συχναίει, καὶ ποῖα εἰσὶ τὰ χαρακτηριστικὰ του, ὅπως τυχούσης περιστάσεως ἀναγνωρίσωμεν αὐτόν· ἀλλὰ ἂν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν αὐτὴν πρὸ τῆς ἐσπέρας τῆς Κυριακῆς, καὶ σήμερον εἶναι Τρίτη. Εἶμαι νώμης, νὰ μείνωμεν ἡσυχοὶ ἕως τότε.»

Ἄν καὶ ἡ μικρὰ αὕτη πενθήμερος ἀναβολὴ τὴν μέγιστον δυστηρέστησε τὸν ἱατρὸν, ἰδὼν ὅμως ὅτι ἡ ἄρθωτέρα γνώμη ἠναγκάσθη νὰ συγκατατεθῇ, καὶ οὕτως ἡ πρότασις τοῦ κύριου Μπράουνλω ἐγένετο δεκτὴ παμψηφεί.

«Ἐπεθύμουν, εἶπεν ὁ Μπράουνλω, νὰ συμβουλευώμαι καὶ τὸν φίλον μου Γκρίμγουιγκ. Εἶναι ἀλλόκοτος ἄνθρωπος, ἀλλὰ πολὺ ἀγγίλους καὶ ἤμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ. Ὅφειλον νὰ εἶπω ὅτι ἐσπούδασε νομικὰ, κατέλιπε δὲ τὸ δικηγορικὸν στάδιον ἀπογοητευθεὶς, διότι ἐντὸς εἴκοσιν ἐτῶν εἰς μόνον πελάτης προσήλθεν εἰς αὐτόν καὶ μίαν μόνην δίκην διεξήγαγεν. Ἄν τοῦτο συνηγορῇ ἢ μὴ ὑπὲρ αὐτοῦ, εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται νὰ κρίνητε.

— Οὐδεμίαν ἔχω εἰς τοῦτο ἔνστασιν, εἶπεν ὁ ἱατρός, ἂν ἐπιτρέψῃτε καὶ εἰς ἐμὲ νὰ συμβουλευθῶ ἐπίσης ἓνα φίλον μου.

— Εἰς ψηφοφορίαν λοιπὸν, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω. Ποῖος εἶναι ὁ φίλος σας οὗτος;

— Ὁ υἱὸς τῆς κυρίας καὶ τῆς μίς Ῥόζας παλαιότατος φίλος,» εἶπεν ὁ ἱατρός.

Ἡ Ῥόζα κατεκοκκίνησεν, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐπισημαστικὴν ἔνστασιν, ἴσως συλλογισθεῖσα ὅτι μόνη αὕτη θάντεται. Οὕτω δὲ ὁ Ἐρρίκος Μαιυλάη καὶ ὁ Γκρίμγουιγκ ἐξελέγησαν μέλη τοῦ συμβουλίου.

«Ἐννοεῖται βεβαίως, εἶπεν ἡ κυρία Μαιυλάη, ὅτι δέν θαύμαζομαι ὅτι ἡ κυρία Λονδίνο, ἐν ὅσῳ εἶ ὑπολείπεται ἐλπίς ἐπιτυχίας. Οὔτε κέπων, οὔτε δαπανῶν θὰ φεισθῶ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ, καὶ ἂν ἀκόμη δεῖσῃ νὰ παραμείνωμεν ἐδῶ ἐπὶ ἔτος, οὐδόλω; θὰ λυπηθῶ, ἐν ὅσῳ μὲ βεβαίως ὅτι δέν ἀπώλετο πᾶσα ἐλπίς.

— Κάλλιστα! ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μπράουνλω. Τώρα δὲ ὅτε βλέπω ἀποτυπουμένην εἰς τὰς φυσιογνωμίας πάντων τὴν ἐπιθυμίαν νὰ λύσω μερικὰς ἀπορίας, ἰδίως περὶ τῆς αἰφνιδίου ἀναχωρήσεώς μου, παρακαλῶ νὰ τεθῇ ὡς ὅρος νὰ μὴ μοὶ ζητηθῇ τις ἐξηγήσις ποῖν ἢ ἐγὼ κρίνω ἐπικαιρὸν νὰ ἐξηγηθῶ διηγούμενος τὴν ἱστορίαν μου. Πιστεύσατέ με, ἔχω ἰσχυροὺς λόγους πρὸς τοῦτο, διότι ἄλλως ἤθελον διεγείρει ἐλπίδας ἀπραγματοποιήτους καὶ ἐπαυξήσει τὰς δυσχερείας καὶ τὰς διαψεύσεις προσδοκιῶν, αἵτινες εἶναι ἤδη παραπολλοί. Ἐμπρός! τὸ δεῖπνον εἶναι ἔτοιμον, ὁ δὲ Ὀλιβερ, ὅστις εὐρίσκειται μόνος εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἴσως στοχασθῇ ὅτι μᾶς δυσκρεστῇ ἢ συναναστροφῇ του, ἢ ὅτι μηχανώμεθα στυγεράν τινα δολοπλοκίαν ὅπως καὶ πάλιν ἐγκαταλίπωμεν αὐτόν.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ γέρον προσέφερε τὸν βραχίονά του πρὸς τὴν κυρίαν Μαιυλάη καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ὁ κύριος Λόσμπερν ἠκολούθησεν αὐτοὺς μετὰ τῆς Ῥόζας καὶ οὕτως ἡ συνεδρίασις διελύθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΑ'

Παλαιὸς τις γνῶριμος τοῦ Ὀλιβερ παρέχει καταπληκτικὰ σημεῖα μεγαλοφυΐας.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν καθ' ἣν εἰς τὴν φωνὴν τῆς καρδίας τῆς ὑπέκουσα ἡ Νάνσυ, ἀφ' οὗ ἀπεκοίμισε τὸν Σάικς μετέβη εἰς τῆς Ῥόζας Μαιυλάη, δύο ὁδοιπόροι ἤρχοντο εἰς τὸ Λονδίνον διὰ τῆς βορείου λεωφόρου. Ἡ συνέχεια τῆς

ἡμετέρας ἱστορίας ἀπαιτεῖ νὰ ζιώσωμεν αὐτοὺς προσοχῆς τινός.

Ἦσαν ἀνὴρ καὶ γυνή, ἢ μάλλον ἄρρην καὶ θῆλυ· διότι ὁ πρῶτος ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀκατασκευάστων ἐκείνων ὄντων, τῶν μακρῶν, κατισχνῶν καὶ ὀστεωδῶν, οὓς παῖδας ἔτι ὄντας ὑπολαμβάνομεν ἀνδρας τελείους, ἀνδρωθέντας δὲ παιδιὰ προώρως μεγαλώσαντα. Ἡ γυνὴ ἦτο νέα, ἀλλ' ἰσχυρὰ καὶ εὐρωστος, ὡς κατεδεικνυμένα δέμα, ὅπερ ἔφερεν εἰς τὴν ῥάχιν της. Ὁ σύντροφός της δὲν ἦτο τόσῳ βαρέως φορτωμένος· ἔφερε ἑλαφρὸν δέμα ἐπ' ὤμου εἰς τὸ ἄκρον ῥάβδου. Ἐνεκα τοῦ μικροῦ βάρους καὶ τῶν μακρῶν σκελῶν του προεπορεύετο εὐκόλως τῆς συντρόφου του μερικὰ βήματα, στρεφόμενος δ' ἐκάστοτε μετ' ἀνυπομονησίας ἐφαίνετο ὡσεὶ κατέκρινεν αὐτὴν διὰ τὴν βραδύτητα της καὶ τὴν προσεκάλει νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ βῆμα.

Ἐβάδιζον οὕτως ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰ περὶ αὐτοὺς, παραμερίζοντες δὲ μόνον πρὸ τῶν διερχομένων ἀμαξῶν καὶ λεωφορείων. Ὅτε εἰσῆλθον εἰς Χαιγγκαίητ, ὁ ἄρρην ὀδοιπόρος ἔστη καὶ ἐκραύγασεν ἀποτόμως πρὸς τὴν σύντροφόν του·

«Πάρε ντὲ τὰ πόδια σου! Τί ὀκνῆ καὶ τεμπέλα πού εἶσαι, Καρλόττα!

— Εἶναι πολὺ βαρὺ τὸ φόρτωμα, γι' αὐτὸ, ἀπεκρίνατο ἐκείνη, προχωροῦσα κατὰ κόπος καὶ ἀσθμαίνουσα.

— Πολὺ βαρὺ! τί κολοκῦθια εἶν' αὐτά; Δὲν εἶσαι λοιπὸν καλὴ διὰ τίποτε; εἶπεν ὁ ὀδοιπόρος, μειθεσας τὸ μικρὸν δεμάτιόν του ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον ὄμων. Νά! πάλι στάθηκε!... Ἦές μου, ἔς τὸν Θεό σου, δὲν εἶναι νὰ χάνῃ πιά κάνεις τὴν ὑπομονή του!

— Εἶναι ἀκόμη μακρὰ; ἠρώτησεν ἡ γυνή, καὶ ἄφθονος ἰδρῶς ἔλουε τὸ πρόσωπόν της.

— Μακρὰ; νά! τήραξ' ἐκεῖ! εἶναι τὰ φανάρια τοῦ Λονδίνου.

— Θὰ ἦναι τοῦλάχιστον δύο γερὰ μίλια ἀκόμη, εἶπεν ἡ γυνὴ ἄπελπισ.

— Δύο ἢ εἴκοσι, τὸ ἴδιον μοῦ κάνει, εἶπεν ὁ Νῶε Κλαίουπολ, — διότι ἐκεῖνος ἦτο. Ἔλα, τράβα ἐμπρός, ἢ θὰ φῶς κλῆμιὰ κλωτσιὰ! » Καὶ ἡ ῥίς αὐτοῦ ἐκ τῆς ὀργῆς ἐγένετο ἐρυθροτέρα τοῦ συνήθους — ὅσον ἦτο τοῦτο δυνατόν, — οὐ ἔνεκεν ἡ Καρλόττα ἠναγκάσθη νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον της πλησίον του.

«Ποῦ λὲς νὰ περάσωμεν ἀπόψε τὴν νύκτα, Νῶε; ἠρώτησεν, ὅτε προεχώρησαν ὀλίγον.

— Μὴν ἔξέρω κ' ἐγώ; ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Νῶε, καταστάς εὐερέθιστος λίαν ἐκ τῆς μακρᾶς πορείας.

— Πλησίον ὅμως.

— Ὅχι, ὄχι! πλησίον. Μὴ τὸ βάλης εἰς τὸν νοῦν σου αὐτό!

— Διατί;

— Ὅταν ἐγὼ σοῦ λέγω πῶς θέλω αὐτὸ ἢ πῶς δὲν θέλω ἐκεῖνο, φθάνει, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὴν πολυεξετάζης τὸ πῶς καὶ τὸ γιατί, ἀπεκρίνατο ὁ Νῶε, μετ' ἀξιοπρεπείας.

— Ἐγὼ ἐρώτησα μονάχα. . . δὲν εἶναι πρᾶγμα νὰ σου κακοφανῇ!

— Αὐτὸ μὰς ἔλειπε, νὰ χωθοῦμε εἰς τὸ πρῶτο ξενοδοχεῖον ποῦ ἀπαντήσωμεν καὶ ὕστερα ἀνμὰς κυνηγῇ ἀπὸ πίσω ὁ κύριος Σάουαρμπερρυ δὲν ἔχει παρὰ νὰ χῶσῃ τὴν μύτη του, νὰ μας τσακώσῃ ὡς ποντίκια, κ' ἀπὸ κεί ἔς τὸ κάρρο μέσα, καὶ νὰ γυρίσωμεν πίσω μὲ τὰ σίδερα! εἶπεν ὁ Νῶε μυκτηριστικῶς. Ἄς νὰ μὴ! Μωρὲ θὰ σου χωθῶ εἰς τὸν σκοτεινότερον δρόμο, καὶ δὲν θὰ γαθῶ ὅσῳ ναῦρῶ τὴν πλέον κρυφὴ τρούπα ὁποῦ ἠμπορέσω. Πόσον εἶσαι, κακομαίρα, εὐτυχισμένη, πῶχῳ κεφάλι. Ἄν δὲν τραβούσαμεν ἄλλο δρόμον, διὰ νὰ ἐβγοῦμεν ἔς τοῦτον ἀπῶνα μονοπάτι, θὰ σ' εἶχανε τώρα πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν πιασμένη· αὐτὸ μόνον σοῦ λέω, ἀνόητη.

— Τὸ ἔξέρω πῶς δὲν εἶμαι τόσῳ ἐξυπνη, καθὼς σὺ, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Καρλόττα. Ἀλλὰ δὲν πρέπει πάλιν δι' αὐτὸ νὰ μοῦ τὰ ῥίχνης ὅλα εἰς τὴν ῥάχι μου, καὶ νὰ λὲς πῶς ἐμένα θὰ εἶχαν πιασμένη· θὰ σ' ἐπιαναν καὶ σένα, χωρὶς ἄλλο.

— Σὺ πῆρες τοὺς παραδες ἀπὸ τὸν μπεζακτᾶ, εἶπεν ὁ κύριος Νῶε.

— Τοὺς ἐπῆρα διὰ σένα, Νῶε, ἀπεκρίνατο ἡ Καρλόττα.

— Τοὺς ἐκράτησα καθόλου ἐγὼ ἐπάνου μου;

— Ὅχι, ἐμπιστεύθης εἰς ἐμένα, καὶ μοῦ τοὺς ἔδωσες νὰ τοὺς βαστῶ, ὡς καλὸ παλληκάρι ποῦ εἶσαι,» εἶπεν ἡ γυνή, θωπεύσασα τὸν πῶγωνα αὐτοῦ καὶ στηριχθεῖσα εἰς τὸν βραχίονά του.

Πράγματι ὁ Κλαίουπολ ἀφῆκε τὰ χρήματα εἰς τὴν Καρλότταν· ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχε τὴν συνήθειαν νὰ ἐμπιστεύηται ἀνοήτως εἰς οἰονδήποτε, δέοννὰ προσθέσωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀδικήσωμεν αὐτὸν, ὅτι παραδούς τὰ χρήματα εἰς τὴν Καρλότταν εἶχεν ἕνα σκοπὸν· ἤθελεν ἐν περιπτώσει συλλήψεως, τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος νὰ εὐρεθῇ ἐπ' αὐτῆς, ὅπως δυνηθῇ νὰ διαφύγῃ τοὺς ὄνυχας τῆς δικαιοσύνης ἀποδεικνύων οὕτω τὴν ἀθωότητά του. Ὡς ἕκαστος ὅμως ἐννοεῖ, τὴν σκέψιν ταύτην ἔκρινε περιττὴν νὰ ανακοινώσῃ τῇ Καρλόττᾳ καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των ἐν ὁμοιοῖα καὶ ἀγάπῃ.

Κατὰ τὸ συνετώτατον σχέδιόν του, ὁ Κλαίουπολ διητυβύθη χωρὶς νὰ σταθῇ κατ' εὐθείαν μέχρη τοῦ Ἰσλιγκτον. Ἰδὼν δὲ τὴν πληθὺν ἐκείνων τῶν διαβατῶν καὶ τῶν ἀμαξῶν, ἔκρινε, πολὺ ὀρθῶς, ὅτι εὐρίσκετο ἐν τῷ Λονδίῳ. Σταθεῖς δὲ μόνον ἐφ' ὅσον ἤρκει ἵνα παρατηρήσῃ τίνες ἦσαν αἱ πολυπληθέστεραι ὁδοὶ καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ποφύγῃ αὐτάς, παρελθὼν τὰς μεγάλας

εισέδυσεν εἰς τὰς σκολιάς καὶ βορβορώδεις ὁδοὺς τῆς βδελυρᾶς ἐκείνης συνοικίας, εἰς ἣν ὁ πολιτισμὸς δὲν κατώρθωσεν εἰσέτι νὰ εἰσχωρήσῃ.

Ὁ Νῶε Κλαίουπολ, σύρων ὀπισθὲν τοὺς τὴν Καρλότταν, ἔστη μετὰ πολλὰ πρό τινας ἔλσεινοὺς καπηλείου, ὅπερ ἐπίτηδες ἐξελέξατο εὐρὼν αὐτὸ ὡς τὸ ῥυπαρώτατον ὄσων εἶδεν. Ἀνήγγειλε λοιπὸν χαριέντως εἰς τὴν σύντροφόν του, ὅτι ἐσκόπει νὰ διέλθῃ τὴν νύκτα ἐκεῖ.

«Ἔβλα, δὸς μου τὸ δέμα, εἶπε, λύσας τοὺς συγκρατοῦντας αὐτὸ ἱμάντας καὶ φορωθεὶς αὐτὸ πρόσεχε καὶ πρὸ πάντων νὰ μὴ θυμῆς χωρὶς νὰ σοὺ εἰπῶ. Τί λέγει ἐκεῖ ἐπάνω; Οἱ τ-ρ-εἶ-ς, οἱ τρεῖς τί;

— Οἱ τρεῖς Χωλοὶ, εἶπεν ἡ Καρλόττα.

— Οἱ τρεῖς Χωλοὶ, ἴσως νὰ εἶπῃ κοῦλλοι, ὠραῖον ὄνομα! εἶπεν ὁ Νῶε. «Ἐλα, τώρα, ἀκολούθει με κατὰ πόδι καὶ ἄς ἐμπούμε μέσα.»

Προνοήσας οὕτω περὶ πάντων καὶ δοὺς τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς, ὁ Νῶε ὤθησε διὰ τοῦ ὤμου τὴν πεπαλαιωμένην θύραν καὶ εἰσῆλθεν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς Καρλόττας.

Εἰς τὸ λογιστήριον εὐρίσκειτο μικρότωμος τις Ἑβραῖος, ὅστις στηριζόμενος ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀγκῶνων, ἀνεγίνωσκε ῥυπαρὰν τινα ἐφημερίδα. Ἐκύτταξε τὸν Νῶε Κλαίουπολ ἀσκαρδαμυκτῶς, οὗτος δὲ ἔκαμεν ἐπίσης τὸ αὐτό.

Ἄν ὁ Νῶε ἔφερε τὸ ἔνδυμα τῶν ἀπόρων παίδων ἢ περιεργία τοῦ Ἑβραίου θὰ εἶχε τὸν λόγον τῆς ἄλλ' ὁ Νῶε ἐφόρει ἀπλοῦν χιτῶνιον, καὶ ἡ εἰς καπηλείον εἰσοδὸς του οὐδὲν παρουσίαζεν ἔκτακτον.

«Ἐδῶ εἶναι οἱ Τρεῖς Χωλοὶ; ἠρώτησεν ὁ Νῶε.

— Αὐτῆ εἶναι ἡ ἐπιγραφή τοῦ καταστήματος, ἀπεκρίνατο ὁ Ἑβραῖος.

— Ἀπαντήσαμεν εἰς τὸν δρόμον, ποῦ ἐρχόμεθα ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν, ἕνα ποῦ μὰς ἐσύστησεν αὐτὸ τὸ μέρος,» εἶπεν ὁ Νῶε, στραφείς καὶ κλείσας τὸ ἴματι εἰς τὴν Καρλότταν, ἢ διὰ νὰ δείξῃ ἴσως πόσον πανοῦργος καὶ ἐξυπνος ἦτο, ἢ καὶ διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν προσεκτικὴν καὶ ἀκούσῃ ταῦτα χωρὶς νὰ ἐκπλαγῇ. «Ἐπιθυμοῦσαμεν νὰ περάσωμε τὴν νυκτὴ ἐδῶ.

— Νδεν εἰγξέρω ἂν ἴμποροῦμε νὰ σας εὐχαριστήσωμεν, εἶπεν ὁ Μπάρνυ, ὁ ὑπηρετὴς τοῦ καταστήματος. Ἰάγκω νὰ ἐγξετάσω.

— Καλὰ! ἐν τῷ μεταξύ εἰπέ μας ποῦ εἶναι ἡ σάλα καὶ φέρε μας ἕνα κομματί ψητὸ κρύο καὶ ἕνα ποτήρι μπύρα.»

Ὁ Μπάρνυ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς μικρὰν αἴθουσαν εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος, καὶ ἐκόμισεν αὐτοῖς τὸ ζητηθὲν φαγητόν. Εἶτα, ἐπανελθὼν ἀνήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ὑπάρχει δωμάτιον διὰ νὰ κοιμηθῶσι τὴν ἐσπέρην ἐκείνην, καὶ ἀφῆκε μόνον τὸ ἀξιάγαστον ζεύγος.

Τὸ μέρος εἰς ὃ ὠδήγησεν αὐτοὺς εὐρίσκειτο ἀμέσως μετὰ τὸ λογιστήριον, ὀλίγας βαθμίδας

χαμηλότερα. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ καταστήματος ἠδύναντο νὰ κατασκοπεύωσιν ἀπαρατήρητοι τοὺς ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ αἰθούσῃ, ἀπὸ ὅπῃς τινὸς ἀδιοράτου ἐν τῷ τοίχῳ, πλησίον μεγάλης δοκοῦ εὐρίσκομένης. Ἐβλεπον δὲ καὶ ἤκουον τὰ πάντα κάλλιστα. Ὁ κάπηλος πρὸ πάντε λεπτῶν εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν θυρίδα ἐκείνην, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Φείγγιν.

«Στ! εἶπεν ὁ Μπάρνυ, εἶν' ἐκεῖ γξένοι.

— Ἔνοι; ἐπανέλαβεν ὁ γέρον ταπεινῆ τῇ φωνῇ.

— Νναί, πολὺ γκουριόζοι: εἶναι ἀπὸ τὴν ἐγξοχὴν... εἶναι γιὰ λόγκου σου... σοῦ κάνουν, καθὼς κατάλαβα.»

Ὁ Φείγγιν ἐφάνη μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἀκούσας τὰς λεπτομερείας ταύτας. Ἀνήλθιν εἰς ἐν σακμνίον, προσήλωσε μετὰ προφυλάξεως τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν θυρίδα, καὶ ἐκ τῆς κρύπτῃς ἐκείνης ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὸν κύρ Νῶε, κόπτοντα δι' ἑαυτὸν μέγιστα τεμάχια κρέατος, τρώγοντα δὲ καὶ πίνοντα ἀπλήστως. Εἰς τὴν Καρλότταν ἐχορήγει δόσεις ἐλαχίστας, τὴν ὁμοιοπαθητικὴν ἴσως μέθοδον ἀκολουθῶν, καὶ μεγάλη εἰς μεγάλους μικρὰ δ' εἰς μικροὺς προσκομίζων. Ἡ Καρλόττα ἔτρωγε χωρὶς νὰ παραπονεῖται.

«Ἀχά! ἐψιθύρισεν ὁ Ἑβραῖος στραφείς πρὸς τὸν Μπάρνυ. Τὰ μούτρά του μοῦ ἀρέσουν πολὺ ἢμπορεῖ νὰ μας χρησιμεύσῃ, γιατί ἀπὸ τὰ τώρα ἔξέρει νὰ συμμαζεύῃ τὰ λουριά τῆς κοκκίνας! Λούφαζε, ψυχὴ μου, νάκούσω τί λένε.»

Οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου τοῦ Ἰουδαίου ἀκροωμένου ἐξέφραζον κακεντρεχῆ περιεργίαν ἐφαίνετο αὐτόχρημα γέρον μάγος.

«Ἐτσι λοιπὸν, εἰς τὸ ἐξῆς ἐγὼ θὰ κάμνω τὸν κύριον, εἶπεν ὁ Κλαίουπολ ἐκτεινάς τὰ σκέλη, καὶ περάνας οὕτω τὴν φράσιν, ἧς τὴν ἀρχὴν δὲν ἤκουσεν ὁ Ἰουδαῖος. Εἰς τὸν διάβολον νὰ ἴπανε τὰ ξυλοκρέβατα! Καρλόττα, ἐγὼ θὰ κάμνω τὸν κύριον καὶ ἂν θέλῃς καὶ σὺ, θὰ κάνῃς τὴν κυρά.

— Αὐτὸ μοῦ ἀρέσει κ' ἐμένα, Νῶε, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Καρλόττα. Δὲν εὐρίσκει ὅμως κάνεις πάντα μπεζακτάδες νὰ ἀρμέγη, καὶ νὰ τὴν περνᾷ ἔτσι καλὰ.

— Ἄφρησε τοὺς μπεζακτάδες νὰ κορεῦωνται, εἶπεν ὁ Κλαίουπολ, εἶναι τόσα ἄλλα πράγματα ποῦ ἢμπορεῖ κάνεις νὰ ξετινάξῃ.

— Ἰὰν τί; ἠρώτησεν ἡ σύντροφός του.

— Μπᾶ! ἀνεφώνησεν ὁ Κλαίουπολ, οὐ ὁ ζῦθος ἐθέριμανε τὸν ἐγκέφαλον! νὰ! τσέπαις, πουργιά, σπίτια, κάσσαις, ταχυδρομεῖα!

— Ἄλλὰ θὰ σοὺ πέφτῃ βραξία νὰ κάνῃς ὅλα αὐτὰ, ἀκριβέ μου Νῶε, εἶπεν ἡ Καρλόττα.

— Ἄ! θὰ γνωρισθῶ μὲ ἀνθρώπους τῆς τέχνης, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Νῶε. Θὰ μας εὐρουν δουλειά. Σὺ μονάχα, ἀξίζεις πενήντα γυναῖκες. Δὲν εἰξεύρω ποῖο σβέλτα καὶ ποῖο ἐπιτή-

δεια κοπέλλα, όταν σ' ἀφίνω ἐλεύθερη νὰ κάνης δουλειά.

— Ὡ τί εὐμορφα εἶναι νὰ σ' ἀκούω νὰ μιλήσῃς ἔτσι! ἀνεφώνησεν ἡ Καρλόττα, ἀσπασθεῖσα μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὸν σύντροφόν της.

— Φτάνει! θὰ μαλωσωμεν ἂν ἐξακολουθῆς ἔτσι! εἶπεν ὁ Νῶε ἀξιοπρεπῶς. Ἐπιθυμοῦσα νὰ ἤμην ἀρχιλιηστής, νὰ διέτασσα τὰ παλληκάρια μου, κάμετε τοῦτο, πιάστε ἐκεῖνο, καὶ νὰ τα ἐπιτηροῦσα κρυφὰ χωρὶς νὰ παίρουν χαμπάρι. Θὰ ἔκανα αὐτὴν τὴν δουλειὰ μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν. Ἄν ἤμποροῦσα νὰ εὖρω κἀνένα τέτοιον ἄνθρωπον, αὐτὸ θὰ μοῦ φαινότανε ὅταν νὰ ἐκέρδιζα ἄλλο ἓνα τραπεζικὸν τῶν εἴκοσι λιρῶν, ὅταν κι' αὐτὸ ποῦ σούφρωσες, καὶ δὲν εἰξεύρομε τί νὰ το κάμωμε.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Κλαίουπολ ἐκύτταξε τὸ περιέχον τὸν ζῦθον ἀγγεῖον πονήρως, ἐτάραξε τὸν ζῦθον, ἔνευσε φιλικῶς πρὸς τὴν Καρλότταν, καὶ ἐρρόφησεν ἀμυστὶ τὸ ποτὴν, ὅπερ ἐφάνη ὅτι ἐδρόσισεν αὐτὸν πολὺ. Ἐσκέπτετο δὲ νὰ ροφήσῃ καὶ ἄλλο, ὅτε αἰφνης ἤνοιξεν ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθε ἕξιος τις.

Ἦτο δ' οὗτος ὁ Φείγγιν. Μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη, ἔχαιρέτισεν ὑποκλινέστατα. Καθίσας δ' εἰς τινα πλησίον τραπέζαν, παρήγγειλε τῷ Μπάρνυ νὰ τῷ φέρῃ νὰ πίνῃ.

«Ὡραία βραδεῖα ἀπόψε, σέρ! Κάνει ὅμως ὀλίγη ψύχρα, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, εἶπεν ὁ Φείγγιν, προστρίβων τὰς χεῖρας. Ἐρχεσθε ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν, καθὼς βλέπω, σέρ.»

— Ἀπὸ ποῦ τὸ βλέπετε; ἠρώτησεν ὁ Νῶε.

— Δὲν ἔχομεν εἰς τὸ Λονδῖνον τόση σκόνι, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, δείξας τῷ δακτύλῳ τὰ ὑποδήματα τοῦ Νῶε καὶ τὰ τῆς συντρόφου του καὶ ἀκολούθως τὰ δύο δέματα.

— Εἶσθε τοῦ διαβόλου πονηρός! εἶπεν ὁ Νῶε.

Ἄ, χῶ! ἀκούς ἐκεῖ, Καρλόττα;

— Ἐ! τί νὰ κάμης, πρέπει κάνεις νὰ ἦναι πονηρός εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν τόπο! εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ταπεινῆ τῇ φωνῇ καὶ οἰοεὶ ἐμπιστευτικῶς. Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐκτύπησε συγχρόνως ἐπιτηδείως διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ρίνα, ἣν χειρονομίαν ἀπεπειράθη νὰ μιμηθῆ καὶ ὁ Κλαίουπολ, ἀλλ' ἀπέτυχεν ἕνεκα τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῆς ρίνος του. Ὅπως δὴποτε ὅμως τὴν ἀπόπειραν ταύτην ὁ Φείγγιν ἐξέλαθεν ὡς ὀμολογίαν συνεινεύσεως εἰς τὰ λεχθέντα, καὶ προσήνεγκε λίαν φιλοφρόνως ἐκ τοῦ κομισθέντος αὐτῷ ποτοῦ εἰς τὸ ἄξιον ζεύγος.

«Ἐξαίρετον ποτὸν! εἶπεν ὁ Κλαίουπολ, κραταλίσας τὰ χεῖλη.

— Ναί, ἀλλὰ κομματάκι ἀκριβό! ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Ἑβραῖος. Ὅποιος θέλει νὰ πίνῃ καθ' ἡμέραν ἀπ' αὐτὸ, πρέπει νὰποφασίσῃ νὰ δειάζῃ ἀδιακόπως τσέπαις, πουργιά, σπιτία, κάσσαις, ταχυδρομεῖα!»

Ἀκούσας ὁ Κλαίουπολ τοὺς λόγους τούτους, τοὺς ληφθέντας προφανῶς ἐκ τῶν ἰδίων του στοχασμῶν, κάτωχρος καὶ τεθορυβημένος προσεῖδε μετὰ τρόμου τὸν Ἰουδαῖον καὶ τὴν Καρλότταν.

«Μὴ φοβεῖσαι τίποτε, παλληκάρι μου, εἶπεν ὁ Φείγγιν, πλησιάζας τὸ κάθισμά του. Ἄ! ἄ! ἔχετε τύχην, ποῦ ἐγὼ μονάχα σὰς ἤκουσα! Ἀλήθεια, ἔχετε τύχην!

— Δὲν τὰ πῆρα ἐγὼ, ἐτραύλισεν ὁ Νῶε. Καὶ τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἐξέτεινε τὰ σκέλη του, ὡς εὐπατριδῆς ἀνεξάρτητος, ἀλλὰ τὰ ἐμάζευσεν ὅσον ἡδύνατο κάτωθι τοῦ καθίσματος του. Αὐτὴ ἐπῆρε τὸ τραπεζικὸν γραμματίον, τὸ ἔχεις ἀκόμη, ἔ, Καρλόττα; . . . Εἰξεύρεις καλὰ πῶς σὺ τὸ ἔχεις!

— Δὲν σημαίνει τίποτε ποῖος ἐπῆρε τὰ χρήματα ἢ ποῖος τὰ ἐφύλαξε, παλληκάρι μου, εἶπεν ὁ Φείγγιν προσποιούμενος ἀδιαφορίαν, ἐν ᾧ συγχρόνως ἔρριπτεν ὀξύτατα βλέμματὰ ἐπὶ τῆς νεανίδος καὶ τῶν δύο δεμάτων. Κάνω καὶ ἐγὼ τὴν ἴδια τέχνην, καὶ δι' αὐτὸ σὰς ἀγαπῶ περισσότερον.

— Ποία τέχνη; ἠρώτησεν ὁ Κλαίουπολ, ἀναλαμβάνων θάρρος.

— Ἐργάζομαι εἰς αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῆς δουλειᾶς, καὶ ὅσοι εἶναι εἰς αὐτὸ τὸ κατὰστημα ἐπίσης, εἶπεν ὁ Φείγγιν. Ἐπέσατε ἐκεῖ ποῦ ἠθέλατε, καὶ μεγαλιέτερη ἀσφάλεια δὲν ἤμποροῦσατε νὰ εὕρητε ἄλλου. Δὲν ὑπάρχει ἀσφαλέστερον μέρος εἰς τὸ Λονδῖνον ἀπὸ τοὺς Τρεῖς Χωλοῦς. . . . δηλαδή ὅταν καὶ ἐγὼ θέλω. . . . Καὶ ἔλαβα συμπάθειαν εἰς ἐσὰς καὶ τὴν νέαν σύντροφόν σας. Ὅστε μείνατε ἡσυχοί, δὲν ἔχετε νὰ φοβηθῆτε τίποτε.»

Ἀλλὰ καίπερ τοιαύτας ἀκούσας διαθεβαῖωσις ὁ Κλαίουπολ ἔβλεπεν ἔντρομος καὶ ἀμνησάνων τὸν Ἰουδαῖον. Ὁ ταλαίπωρος νέος ἐστρέφτο καὶ ἀνεστρέφτο ἐν τῇ καθέδρᾳ του, ρίπτων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὑποπτα καὶ πεφοβισμένα βλέμματα ἐπὶ τοῦ νέου φίλου του.

«Θὰ προσθέσω ἐπὶ πλέον, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ἀφ' οὗ καθησύχασε τὴν Καρλότταν δι' ἐνθαρρυντικῶν καὶ φιλικῶν νευμάτων, ὅτι ἔχω ἓνα φίλον, ὁ ὁποῖος θὰ ἠμπορέσῃ στοχάζομαι νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν σας καὶ νὰ σας βάλῃ εἰς τὸν καλὸν δρόμον. Θὰ ἐκλεξήτε φυσικὰ τὸ εἶδος ποῦ σὰς ταιριάζει καὶ εὐκολύνεσθε περισσότερο, καὶ ὁ φίλος μου θὰ σας διδάξῃ τὰ ἄλλα.

— Ὅμιλεῖτε ὅταν νὰ το ἐλέγατε μὲ τὰ σωστά σας, εἶπεν ὁ Νῶε.

— Καὶ μήπως χωρατεύω; εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ὑψώσας τοὺς ὤμους. Ἐλα! ἔλατε μία στιγμὴ ἔξω νὰ σας ὀμιλήσω ἰδιαιτέρως.

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβωμεν αὐτὸν τὸν κόπον, εἶπεν ὁ Νῶε ἐκτεινάς ἡρέμα τὰ σκέλη

του. Ἐν ᾧ θὰ ὀμιλοῦμεν, θὰ κουβαλήσῃ τὰ δέματα ἐπάνω. Καρλόττα, κάμε αὐτὸ ὅπου σοῦ λέγω.»

Ἡ διαταγὴ αὕτη, δοθεῖσα μετὰ μεγίστης ἐπισημότητος, ἐξετελέσθη ἀγογγύστως, ἡ δὲ Καρλόττα παρέλαβεν ὡς ἡδυνήθη τὰ δέματα, ἐν ᾧ ὁ Νῶε κρατῶν ἀνοικτὴν τὴν θύραν ἐθεώρει αὐτὴν ἀπομακρυνομένην.

«Τὴν ἔχω βαλμένη εἰς τάξιν, τί λέγετε, σέρ; ἠρώτησεν ὁ Νῶε, μὲ τρόπον θηριοτρόφου ὀμιλοῦντος περὶ ἐξημερωθέντος τινὸς θηρίου.

— Περιφῆμα! εἶπεν ὁ Φέιγγιν, κτυπῶν αὐτὸν θωπευτικῶς εἰς τὸν ὦμον. Ἔχεις μεγάλον κεφάλι, φίλτατέ μου.

— Ἄν δὲν ἦτον ἔτσι, δὲν θὰ μ' ἐβλέπατε ἐδῶ, εἶπε μετριοφρόνως ὁ Νῶε. Ἄλλ' ἐμπρός, ἄς μὴ χάνωμεν τὸν καιρὸν μας, διότι αὕτῃ θὰ γυρίσῃ ἡ γῆγορα.

— Λοιπὸν τί σκέπτεσθε; εἶπεν ὁ Ἑβραῖος. Ἄν ὁ φίλος μου σὰς ἀρέσῃ, τί ἄλλο καλλίτερον ἔχετε νὰ κάμετε, παρὰ νὰ συντροφέψετε μαζί;

— Αὐτὸ πλέον νὰ ἰδοῦμε, ἂν κἀνὴ καλαῖς δουλειαῖς... εἶπεν ὁ Νῶε καμμῶν πονήρως τοὺς μικροὺς ὀφθαλμοὺς του.

— Εἶναι πρώτης τάξεως... ἔχει παραπολλοὺς συντρόφους, καὶ μεταχειρίζεται τοὺς καλλιτέρους εἰς τὸ εἶδος νὰ τοῦ κάμνουν τὴν δουλειά.

— Οἱ σύντροφοί του εἶναι ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν πόλιν; ἠρώτησεν ὁ Κλαίυπολ.

— Δὲν ἔχει οὐδὲ ἓνα χωρικόν. Καὶ μὴ νομίζης πῶς καὶ μὲ τὴν ἰδικὴν μου σύστασιν ἀκόμη ἦτο δυνατόν νὰ σε δεχθῇ, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔχει ἔλλειψιν συντρόφων, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος.

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ τοῦ πληρώσωμεν τίποτε; ἠρώτησεν ὁ Νῶε, κτυπῶν τὰ θυλάκια τῶν περισκελίδων του.

— Ἄν δὲν τοῦ μετρήσῃς εἴκοσι λίρας στεργίνες, τίποτε δὲν γίνεται εἶπεν ὁ Ἑβραῖος.

— Εἴκοσι λίρας... παραπολλὰ ζητεῖ!

— Ὅχι καὶ τόσῳ πολλὰ, ἀφ' οὗ μάλιστα δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἀλλάξετε τὸ τραπεζικὸν γραμματίον, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Φέιγγιν. Ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ χρονολογία αὐτοῦ εἶναι σημειωμένα, καὶ ἅμα θελήσετε νὰ το ἀλλάξητε θὰ σας πιάσουν. Πρέπει νὰ ἔχη κἀνεὶς ἀνθρώπους ἐπίτηδες εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ ἐκεῖ νὰ το χαλάσῃ.

— Πότε ἠμπορῶ νὰ τον ἴδω; ἠρώτησεν ὁ Νῶε, μετὰ τινος ἔνδοιασμοῦ.

— Αὖριον τὸ πρῶτ, ἀπεκρίνατο ὁ Ἑβραῖος.

— Ποῦ;

— Ἐδῶ.

— Χμ! ἔκαμεν ὁ Νῶε. Καὶ τί ἀπολαυὰς θὰ ἔχω;

— Πρῶτον μὲν θὰ περῶς ἄν ἀρχοντόπουλο... τὸ φαγητόν, τὸ σπίτι, καπνὸς καὶ ποτὰ

ἀνέξοδα... μισὰ ἀπὸ τὰ κέρδη σου καὶ ἀπὸ τὰ κέρδη τῆς νέας.»

Ἀμφίβολον λίαν, ἂν ἐλεύθερος ὦν ὁ Νῶε, οὐ γνωστὴ ἢ πλεονεξία, συγκατετίθετο νὰ δεχθῇ ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους. Ἄλλ' ἐσκέφθη ὅτι ἂν ἤρνεϊτο, ὁ νέος φίλος του ἠδύνατο παραχρῆμα νὰ τον καταγγεῖλῃ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης (εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον συμβαίνουσι τόσα ἀπρόοπτα πράγματα!) ὥστε ἐπὶ τέλους εἶπεν εἰς τὸν Ἑβραῖον ὅτι συγκατένευεν εἰς τὰς προτάσεις αὐτάς.

«Ἄλλὰ νὰ σας εἰπῶ, προσέθηκεν ὁ Νῶε. Ἐπειδὴ ἡ Καρλόττα ἠμπορεῖ νὰ κάμνῃ βαρειαῖς δουλειαῖς, ἐπιθυμοῦσα νὰ εὐρεθῇ δι' ἐμένα κάμνῃ μία ἐλαφρεῖά ἐργασία, ποῦ νὰ μοῦ ταιριάξῃ. Σκεφθῆτε κἀνένα πρᾶγμα οὔτε πολὺ κοπιαστικόν, οὔτε πολὺ ἐπικίνδυνον· αὐτὸ κάνει γιὰ μένα.

— Ἄκουα νὰ λέγῃς πῶς θὰ κατασκοπεύῃς καλὰ τοὺς ἄλλους, ἔ; εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος. Ὁ φίλος μου ἔχει ἀνάγκη ἐνὸς δι' αὐτὴν τὴν δουλειά.

— Ναί, εἶπα δι' αὐτὸ καὶ ἠμπορῶ νὰ το κάνω, εἶπεν ὁ Νῶε μετὰ τινος δισταγμοῦ. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν ἔβγάξει τίποτα.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος σκεπτόμενος ἢ προσποιούμενος ὅτι σκέπτεται, αὐτὸ δὲν ἔβγάξει τίποτα.

— Τί ἠμπορῶ νὰ κάμνω τότε; ἠρώτησεν ὁ Νῶε, βλέπων αὐτὸν ἀνησύχως. Τίποτε μικρὰ πράγματα ποῦ νὰ ἦναι βέβαιον τὸ κέρδος καὶ νὰ μὴν φοβᾶται κἀνεὶς μὴν πάθῃ τίποτα.

— Βέβαια, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος. Τί λέγεις διὰ τὰς γραιῖς; Πάντα κερδίζει κἀνεὶς ἀπὸ αὐταῖς, τοὺς ἀρπάζει τὰ δέματα ὅπου κρατοῦν μὲ εὐκολία, στρίβει τὸν δρόμον καὶ ἐδῶθε ἅπαν οἱ ἄλλοι.

— Ναί, μὰ ἡ γρηαῖς φωνάζουν ἄν στρίγγλαις, τσαγγρονίζουν, καὶ τῆς φοβοῦμαι, εἶπεν ὁ Νῶε, σείσας τὴν κεφαλὴν. Μοῦ φαίνεται, πῶς οὔτε αὐτὸ μοῦ κάνει. Δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο εὐκολώτερον;

— Στάσου, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Νῶε. Εἶναι καὶ οἱ σφαρδάκλοι.

— Τί εἶναι αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Κλαίυπολ.

— Οἱ σφαρδάκλοι, φίλτατέ μου, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, εἶναι τὰ μικρὰ παιδιὰ, ὅπου τὰ στέλνουν εἰς θελήματα ἢ μητέρες των καὶ τοὺς δίδουν ἐν σελίνι, ἢ μισὸ σελίνι· αὐτὸ λοιπὸν νὰ σταθῆς καπάτσος καὶ νὰ τοῖς τὸ ἀρπάξῃς. Τὸ κρατοῦν πάντοτε ἔς τὰ χέρια τὰ σπρώχνεις, τὰ ρίχνεις εἰς τὰ νερὰ καὶ τραβᾷς ἡσυχα τὸν δρόμον σου.

— Χὰ, χά! ἀνεφώνησεν ὁ Κλαίυπολ ἀνατείνων μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰς χεῖρας. Θεὸς καὶ Κύριε! Αὐτὸ εἶναι ὠραῖο, καὶ μοῦ ἀρέσει!

— Αὐτὸ βέβαια σοῦ κάμνει· καὶ μέρος κατὰλληλον εἶναι εἰς τὸ Μπαίττλ-Μπριτζ καὶ εἰς τὰ πέριξ· ἐκεῖ τὰ παιδιὰ ἠγαλίου ὀλοὲν εἰς

Θελήματα' καὶ ἠμπορεῖς νὰ σπρώχνῃς καὶ νὰ κρημνίζῃς ὅσα θέλῃς. Ἄ, χὰ, χὰ!»

Καὶ ἀμφοτέροι ἀνεκάγχασαν.

«Λοιπὸν, εἴμεθα σύμφωνοι, εἶπεν ὁ Νῶε, ὅτε ἐπανήλθεν ἡ Καρλόττα. Τί ὥρα αὖριον;

— Εἰς τὰς δέκα, εἶναι καλά; Καὶ ἀπαντήσαντος τοῦ Νῶε καταφατικῶς, ὁ Ἰουδαῖος προσέθηκε· — Τί ὄνομα θὰ εἶπω τοῦ φίλου μου;

— Ὁ κύριος Μπόλτερ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Νῶε, ὅστις ἀνέμενε τοιαύτην ἐρώτησιν. Ὁ κύριος Μαυρίκιος Μπόλτερ' ἰδοὺ καὶ ἡ κυρία Μπόλτερ.

— Κυρία Μπόλτερ, δοῦλός σας ταπεινός, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος χαιρετίσας ἀστεῖως αὐτήν. Ἐλπίζω ὅτι θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σας γνωρίσω καλλίτερον ἐντὸς ὀλίγου.

— Ἦκουσες τί εἶπεν ὁ κύριος, Καρλόττα; ἠρώτησεν ὁ Κλαίουπολ διὰ φωνῆς ἡχηρᾶς.

— Ναι, ἀγαπητέ μου Νῶε», εἶπεν ἡ Καρλόττα τείνασα αὐτῷ τὴν χεῖρα.

Ὁ κύριος Μαυρίκιος Μπόλτερ, ὁ ποτὲ Κλαίουπολ, στραφείς τότε πρὸς τὸν Ἰουδαῖον, «Αὐτὸ εἶναι τὸ χαϊδευτικὸν μου ὄνομα... καταλαμβάνετε; εἶπε.

— Καταλαμβάνω, καταλαμβάνω ἐξαίρετα, ἀπεκρίνατο ὁ Ἑβραῖος, καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν ἔλεγε πλέον τὴν ἀλήθειαν. Καλὴν νύκτα! καλὴν νύκτα!»

*Ἐπιταί συνέχια.

**Π

Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἑστίας εἶχε λεύκωμα, ὅπερ προσπαθεῖ νὰ πλουτίσῃ δι' αὐτογράφων ἐπιστήμων ἀνδρῶν. Δι' ἀνευδότητος ἐπιμονῆς εἶδε τὰς σελίδας αὐτοῦ κοσμουμένας ὑπὸ πολλῶν ἐν εὐφημίαις φερομένων ὀνομάτων. Ἐκ τοῦ Μουσείου τούτου δὲν ἔκρηπε νὰ λείπῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πολυγραφωτάτου καὶ γνωστοῦ ἰδίως εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον μυθιστοριογράφου Παύλου Φεβάλ. Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἑστίας ἔγραψε πρὸς τὸν χριεστάτον συγγραφέα, παρακαλῶν αὐτὸν ἄνευ περιφράσεων νὰ τὸν τιμῆσῃ διὰ τῆς ἀποστολῆς ἐνὸς αὐτογράφου. Ὁ συντάκτης τῶν Ἀποκρύφων τοῦ Λονδίνου ἀπήντησε διὰ τῆς ἐξῆς εὐφρεστάτης ἐπιστολῆς, ἣν δημοσιεύομεν ἐν πρωτοτύπῳ καὶ ἐν μεταφράσει.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΦΕΒΑΛ

A Monsieur Paul Diomède

Athènes.

Cher Monsieur,

Je suis bien ravi d'être connu si loin de la boutique de mon libraire, et votre nom m'apporte une bonne odeur d'Illiade qui met en danse toutes les cordes classiques de ma mémoire. Merci de votre sympathique salut, fils de Tydée, et mes meilleurs compliments.

PAUL FÉVAL.

P. S. S'il vous reste quelques unes des flèches de Philoctète ou un petit morceau du Palladium, envoyez moi ces curiosités, car moi aussi je suis collectionneur. Mais vous n'êtes peut-être que le Diomède de Thrace, celui qui faisait manger des hommes à ses chevaux. Les temps sont bien changés

depuis votre règne, Sire : ce sont les hommes qui mangent les chevaux,—dure viande, au XIXe siècle, à Paris.

Φίλε Κύριε,

Χαίρω μανθάνων ὅτι εἶμαι γνωστὸς τόσον μακρὰν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ βιβλιοπώλου μου καὶ τὸ ὄνομά σας μὲ φέρει γλυκὺ τι ἄρωμα Ἰλιάδος δονοῦν πάσας τὰς κλασικὰς χορδὰς τῆς μνήμης μου. Εὐχαριστῶ διὰ τοὺς εὐπροσηγόρους χαιρετισμούς σας, υἱὲ τοῦ Τυδέως, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὰς ἐγκαρδιωτάτας προσήσεις μου.

ΠΑΥΛΟΣ ΦΕΒΑΛ.

Υ. Γ. Ἐὰν σὰς ἀπέμεινε κανὲν ἐκ τῶν βελῶν τοῦ Φιλοκλήτου, ἢ μικρὸν τι τεμάχιον τοῦ Παλλαδίου, ἀποστείλατέ με τὰ ἀξιοπεριεργα τὰυτα εἶδη, διότι καὶ ἐγὼ ἔχω τὴν μανίαν τῶν συλλογῶν. Ἴσως ὅμως δὲν εἴσθε ὁ τυδεΐδης Διομήδης, ἀλλ' ὁ Διομήδης τῆς Θράκης, ὅστις παρέθετε πρὸς τροφὴν ἀνθρώπους εἰς τοὺς ἵππους τοῦ. Οἱ καιροὶ βίξικώς μετεβλήθησαν μετὰ τὴν βασιλείαν σου, Μεγαλειότατε. Κατὰ τὸν 10^ο αἰῶνα οἱ ἀνθρώποι τρώγουσι τοὺς ἵππους, τραχὺ κρέας, εἰς Παρισίους.

Ἐνῶμα καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΔΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΟ

[Μετάρρασις Γ. Ζωηιοῦ.]

57.

Οἱ ἀνθρώποι σεμνύνονται, τὰ μεγάλα αὐτῶν ἔργα ἐπιδεικνύοντες. Ταῦτα ὅμως πολλάκις δὲν εἶναι προθέσεων μεγάλων ἀποτελέσματα, ἀλλὰ τύχης εὐεργετήματα.

58.

Ὡς φαίνεται, τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων πρῶτανεύουσιν ἀγαθοὶ ἢ κακοὶ δαίμονες, πρὸς οὓς ὀφείλεται μέγα μέρος τῶν ἐπιγίνων καὶ τῶν ψόγων, τῶν εἰς πᾶσαν ἡμῶν πράξιν ἀποδιδόμενων.

59.

Καὶ ἐκ τοῦ δυστυχεστάτου συμπτώματος δύναται νὰ πορισθῇ ὁ φρόνιμος μικρὸν ἢ μέγα ὄφελος· ὁ δὲ ἀνόητος καὶ τὸ εὐτυχέστατον συμβεβηκὸς κατὰ τῆς κεραλῆς; αὐτοῦ στρέφει.

60.

Ἡ τύχη τὰ πάντα πρὸς ὄφελος τῶν ὑπ' αὐτῆς εὐνοουμένων τρέπει.

61.

Καὶ τὰ εὐτυχήματα καὶ τὰ δυστυχήματα τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτῶνται οὐχ ἥττον ἐκ τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ διαθέσεων, ἢ ἐκ τῶν περιπετειῶν τῆς τύχης.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Ἡ δυστυχὴς μου σύζυγος, ἔλεγεν ἀνὴρ τις πρὸς ἰατρὸν ἐπίσημον, ἐροβείτο πάντοτε μήπως τὴν θάψουν ζωντανήν· σὰς παρακαλῶ νὰ ἐξετάσετε ἐπιμελῶς τὸ πτώμα της καὶ νὰ βεβαιώσετε τὸν θάνατον.